

Tvůrčí život

ČASOPIS ČESKÝCH UNITÁŘŮ

ročník 5 / 2016

číslo 3

Víra jako pomoc
v životě

Anketa na téma
Síla mé víry

Člověk a víra

Povídka Hadí
nevěsta

Světlo víry
z daleké
Transylvánie

Život jako dlouhá
cesta

Liberecká obec
unitářů

Síla víry

Zvířata a rostliny v lidské spiritualitě

Toto číslo Tvůrčího života přináší živé téma nazvané Síla víry, neboť co více potřebuje současný křehký a komplikovaný svět než víru? Ovšem jakou víru? Silnou, bojovnou a stranickou, nebo empatickou, soucitnou a přinášející sílu řešit téměř neřešitelné a pomáhat, kde je třeba? Jak se síla víry projevuje, co přináší současnému člověku a společnosti? Tyto a podobné otázky jsme si kladli nejen v článcích, ale položili jsme je také několika osobnostem, lidem s velmi odlišným přístupem k uvedené problematice a různými, avšak výraznými životními osudy.

Další stránky tohoto čísla jsme věnovali našim takzvaným „němým přátelům“ – zvířatům (i rostlinám), často opomíjeným a člověkem necitlivě využívaným. A přitom právě oni, často bezbranní tvorové, s námi sdílejí jeden svět. I jim – jako všem a všemu, co nás obklopuje – významně pomáhá empatická a sílu přinášející víra nás lidí.

Jako spojenci mezi těmito dvěma hlavními tématy jsme zařadili povídku bratra Bohumila Housera *Hadí nevěsta*. Tento příběh nás uvádí do podivuhodného světa, v němž právě síla víry a němí tvorové hrají nejvýznamnější roli.

V rubrice z našich obcí se tentokrát podíváme do Liberce a v duchovním rozhlédnutí se necháme inspirovat sestrami a bratry z Transylvánie.

Jarmila Plotěná

OBSAH

1 Editorial

ŽIVÉ TÉMA: SÍLA VÍRY

- 3 Víra jako síla a pomoc v životě (*Jarmila Plotěná*)
10 Víra (*Milan Lustig*)
12 Víra tvá tě uzdravila (*Eva Švecová*)
14 Anketa na téma Síla mé víry
18 Síla víry (*Karel Hašpl*)
21 Člověk a víra (*Jarmila Plotěná*)

STUDIE, ZAMYŠLENÍ: ZVÍŘATA A ROSTLINY V LIDSKÉ SPIRITUALITĚ

- 23 Hadí nevěsta (*Bohumil Houser*)
30 Zvířata v mém životě (*Milan Lustig*)

DUCHOVNÍ ROZHLÉDNUTÍ

- 32 Světlo víry z daleké Transylvánie (*Petr Samojský*)
35 Život jako dlouhá cesta (*Csongor Benedek*)
37 Lidská práva nejsou na prodej (*Pavel Sedlák*)

ČESKÉ UNITÁŘSKÉ OBCE A SKUPINY

- 38 Liberecká obec unitářů (*rozhovor s duchovní a dalšími členkami*)

DĚTSKÉ STRÁNKY

- 45 Rostliny a zvířátka v životě lidí (*Milena Hosenseidlová*)

SLOVO ZÁVĚREM

- 47 Víra v pomoc boží (*Milan Lustig*)

Víra jako síla a pomoc v životě

Jarmila Plotěná

Prakticky žitá naděje dává člověku perspektivu.
(Smaragdová naděje, obraz Jarmily Plotěné, foto Milan Lustig.)

Víra, takové obyčejné slovo?

„Víra, věřit, věření...“, jaká obyčejná, v běžné řeči používaná slova a zároveň jaká neobyčejná, skoro tajuplná nebo tajemná slova, jejichž přesný význam, přiznejme si, není tak zcela snadné pochopit. Jak často v denním životě slyšíme nebo čteme tato slova v souvislosti se snahou někoho přesvědčit nebo k něčemu přimět: „věřte, že toto je skvělá nabídka“, „věřte v naši značku, naše produkty splní vaše vysoké očekávání“, „vaše víra v náš program vás nezklame“ a tak dále. Leckde se můžeme setkat s úsilím být věrohodným – v obchodě, v politice, v kultuře, ve školství... Je tedy zřejmé, že víra je velmi cenný a žádaný „artikl“.

A jak je to s vírou náboženskou, když i tato „světská víra“ je tak vzácná? Písmo různých náboženství slovem víra oplývají, avšak neplývají, neboť toto slovo je používáno důvodně. Bývá

námětem k vážnému a hlubokému zamyšlení. Vždyť věřícím sděluje něco významného, upozorňuje je na moc či sílu víry a většinou dokládá působení této síly nadčasovým příběhem, který se předává a traduje u nejstarších náboženství po tisíciletí, přičemž víru definují jednotlivá náboženství různě. Každé náboženství má také vlastní věrouku čili učení o předmětu víry, čímž bývá to nejpodstatnější a nejposvátnější, co náboženství svým věřícím sděluje o Bohu nebo bozích, přírodě, světu, vesmíru, člověku a o smyslu a řádu toho všeho. Tato učení tvoří něco jako články víry, tedy převážně teoretické předávání poselství a tradice určité náboženské soustavy. Kolem této tradice vznikají vnější, veřejné či neveřejné působící náboženské organizace, obce věřících, církve a podobně. Obvykle usilovaly a usilují o cestu ke zdokonalení, nápravu nebo i zásadní změnu života jednotlivců i společnosti.

Za jakých podmínek je víra dobrým rádcem?

Dějiny jsou plné příkladů, jak se takové úsilí dařilo, ale také často vůbec nedařilo: Ve jménu krásných představ a snahy o své víře přesvědčovat jiné docházelo a dodnes dochází k válkám a jiným tragédiím. Nedivme se proto, že někteří lidé byli a jsou názoru, že náboženská víra nepřináší člověku nic dobrého, a zavrhnou tak paušálně všechno, co s nějakým náboženstvím jen trochu souvisí. Možná si však nepovšimli, že sami nežijí bez jistého druhu víry, ba dokonce mají s vírou svoji určitou zkušenost. Věří třeba v život, ve smysl své práce, v budoucnost své rodiny, svého národa nebo státu. Mýlili bychom se, kdybychom si mysleli, že tito „nevěřící“ již ráno po probuzení předpokládají, že je autobus nedoveze do zaměstnání nebo že své auto nikdy nenastartují, že jejich práce nemá vůbec žádný smysl a jejich děti jsou naprosto nevychovatelné a tak podobně. Vyplývá z toho, že takoví skutečně v nic a nikomu nevěříci by neměli důvod, ba ani možnost vůbec cokoliv začít dělat, do čehokoliv se pustit.

Lze namítnout, že tu jde spíš o důvěru v něco nebo někoho než o víru v náboženském smyslu. Jenomže ona pro běžný život samozřejmá a nezbytná důvěra má s vírou v něco či Někoho vyššího, člověka přesahujícího, a přesto v životě stále přítomného a působícího, cosi podstatného společného: Především přínos či poskytnutí určité síly nebo pomoci. Člověk v tomto světě není sám, může žít a doufat, že jeho existence má nějaký smysl a snad i řád. Za druhé tato typicky lidská vlastnost, totiž rozumem zdůvodněná a prakticky žitá naděje, dává člověku perspektivu a umožňuje rovnováhu v aktivním a pasivním přístupu k životu.

Dvě stejně důležité stránky žití lze přirovnat ke dvěma biblickým postavám: činorodé, pečlivé a snaživé Martě a pasivní, naslouchající a vnímavé Marii, o které Ježíš za určitých okolností dle textů evangelíí řekl, že „lepší stránku si vyvolila, neboť ta nebude odňata od ní“ (Lukáš 10,38–42.) Tak je člověku, který k životu přistupuje s vírou, dovoleno, a dokonce často okolnostmi umožněno, se nejen při pilné práci zastavit a ledaco v životě o sobě a světě si

ujasnit, ale také přenechat výsledek na „vyšší Moudrosti“ a nesnažit se tvrdohlavě prosazovat svoji, třeba nesprávnou, představu. Nadto empatické uznání jistého řádu či Moudrosti již samo o sobě činí člověka jaksi vnitřně uspořádanějším, harmoničtějším a tolerantnějším, přičemž kýžené štěstí se může dostavit jako „vedlejší produkt“ správné cesty.

Zřejmě právě toto jsou náznaky stavu, kdy je silná víra, jak pro jednotlivce nebo skupinu věřících, tak pro společnost, přínosem. Výchoiskem je víra zaměřená na sebezdokonalování, která zároveň činí lepším tento svět. Taková je dobrým rádcem a přítelem člověka a pro jeho okolí je skutečným požehnáním. A někdy to dokonce nemusí být víra vyloženě náboženská, takový člověk nemusí být vzdělaný v teologii ani členem žádné církve nebo náboženské obce. Není však bez významných etických zásad, lásky a úcty k lidem a k životu. Je přirozeně vyrovnaný, vnitřně svobodný, slušný a moudrý. Jak jednoduché!

Proč tedy náboženství? Protože k svobodě, a dodejme také k moudrosti, je dlouhé putování a náboženství je jednou z cest. Jakéže náboženství? Vědomě osobně žité, nikoliv povrchní, nikoliv sváteční, nikoliv jen jako společenská záležitost, nikoliv „volnočasová aktivita“, ale náboženství jako cesta k proměně, cesta ke správnému v každodenní praxi. Náboženství náročné, tedy jediné účinné jako terapie. Které? Každé, v němž mne oslovuje posvátno, ve kterém je pro mne vzkaz či poselství. Tímto posvátným jádrem nejsou obřady, honosná roucha, chrámy ani teologie, je jím síla víry nebo přesněji víra jako síla, tedy taková, která sílu přináší, zmnožuje, zdánlivě nemožné činí možným, je účinně nápomocná a, jak zpíváme v písni Dr. N. F. Čapka, „bratra zemdlého pozvedá“.

Víra je tedy vlastně určitá schopnost, dar nebo dokonce milost boží, jak ji chápe třeba křesťanství. Ale je možné ji nějak získat, zasloužit si ji nebo vyprosit? Je vlastně stavem přinášejícím sílu, avšak člověk se s ní setkává často po dlouhém hledání a někdy i v beznadějných situacích, kdy již vyčerpal všechny dostupné možnosti ve snaze svoji svízelnou situaci řešit a jakákoliv vnější pomoc je v nedohlednu. Je mnoho takových příběhů, kdy se něco jako

„Proč tedy náboženství? Protože k svobodě, a dodejme také k moudrosti, je dlouhé putování a náboženství je jednou z cest.“

(Mojžíš u ohnivého keře, obraz Jarmily Plotěné, foto Milan Lustig.)

zázrakem vyřešilo nebo se někdo nečekaně uzdravil z těžké nemoci, vyvázl z nebezpečí, které bezprostředně hrozilo, nebo dokázal něco, co je v lidských silách téměř nemožné. Toto číslo Tvůrčího života přináší několik takových příběhů.

Lidé většinou o podobných, zvláštních případech nebo záhadách uvažují dvojím odlišným způsobem: Ti, co sami sebe považují za věřící, tyto příběhy vítají a rádi je uvádějí ve známost jako příklady zázraků, přičemž pod pojmem zázraky si představují mimořádné události nebo jevy, které nejsou vysvětlitelné přírodními zákony a jsou způsobené zásahem nehmotného světa a nadpřirozené síly nebo sil, Boha, bohů, duchů, světců, proroků a podobně. Zázraky podle nich vznikají buď spontánně, nebo také prostřednictvím něčí modlitby, přímlyvy nebo oběti. Každopádně pro tyto věřící je zázrak něco, co je jakoby „za zrakem“, má tedy neviditelnou a tajemnou příčinu.

Ti, co se považují za nevěřící, naopak o takových věcech slyší spíše neradi a odkazují je většinou do světa báchorek, smyšlenek a polopравd nebo se snaží dokázat, že se nikdy nestaly, že zprávy o nich jsou buď záměrně nepravdivé, nebo že jde o nějaký omyl. Někdy se jim to může podařit, protože některé takzvané zázraky lze dobře vysvětlit přírodními zákony. Méně se však již daří přijít na to, PROČ ona podivná událost nebo jev nastaly a proč nenastávají opakovaně. Ovšem některé jevy a události odolávají snaze o vysvětlení, jsou skutečně záhadné. Popřít je dobře nejde, zařadit do nějakého systému je nejde, co s nimi? Pak se většinou hovoří o náhodě a jako vysvětlení, PROČ k ní došlo, se použije téhož slova – náhoda.

Jsou lidé, kterým tento závěr stačí. Jsou jiní, kteří uvažují dál, ale netápou pouze mezi dvěma uvedenými názory, jdou svým způsobem třetí cestou, která se víry povrchní a prchavé netýká, ale naopak přímo souvisí s takovou vírou,

kteřá přináší sílu nebo je silou. Takto uvažující se ptá: Co je To, co propůjčuje člověku sílu třeba k oběti, k vyřešení něčeho velmi svízelného nebo k překvapivému uzdravení sebe či jiných? Kde se s Tím mohu setkat? A tak přemýšlející začne být hledajícím. Nehledá ovšem nějakou teoretickou pravdu ani definici, hledá To, co velmi souvisí s jeho životem. Při takovém přístupu se většinou dostává do kontaktu s náboženstvím. Jenže různých náboženství je mnoho a každé nabízí jinou soustavu představ, jiný příběh víry. Jak se ve všem tom historicky podmíněném a tradicí předávaném, po staletí praktikovaném světě náboženství dnes vyznat? Mají něco společného, nebo nikoli? Jsou živá, nebo jsou sbírkami příběhů, které se snad možná v dávné minulosti staly a již dávno nám nemají co říci? Proč jsou pro některé věřící tak posvátné?

Upřímně hledající je bez předsudků ve vztahu k jiným, ale také ve vztahu k sobě. Neříká si, že není schopen něco významného pro svůj život objevit, že vlastně všechno před ním již bylo objeveno a že nemá smysl se namáhat, když je stejně všechno na internetu. Nedělá si ovšem ani starosti, zda je takzvaně normální se takovými věcmi zabývat. Tak se může stát, že mu dávné příběhy posvátných textů začnou dávat smysl! „Aha,“ řekne si, „jsou to příběhy víry, která přinesla sílu a schopnosti, jež by člověk bez víry neměl. Je to jistý základ mnoha náboženství nebo dokonce každého z nich, je to poklad ukrytý v posvátných textech a kromě jiného právě toto činí z psaného textu svaté Písmo. Je to zpráva o síle pramenící z víry. Třeba je to zpráva o pramenu skrytém někde v samém prazákladu světa a člověka anebo o cestě či jedné z cest k takovému prameni nebo Zdroji.“

V dávnověku se domnívali, že jde o jednu z cest, a víru spojovali s odvahou, zmužilostí, odhodláním a hrdinstvím. Ze starověké Indie pochází rčení, že „víra je pták, který zpívá, dokud je noc ještě temná“. Znali tedy ještě jiné cesty ke Zdroji pomoci a síly? Zřejmě ano, jsou to různé cesty jógy – v původním významu jha nebo obnovení spojení individuálního já (Átman) s univerzálním Bytím (Brahman). V posvátném textu hinduismu Bhagavadgítě, která je součástí rozsáhlého eposu *Mahábhárata*, je

vedeno hned několik druhů cest jógy: Bhaktijóga – jóga lásky a oddanosti, kdy bhakta uctívá božstvo v některé jeho konkrétní podobě a oddaně se mu obětuje a odevzdává mu vše, co dříve považoval za své. Karmajóga – je cestou nesobecké činnosti a služby bližním, kterou jogín očišťuje svůj charakter a myšlení. Džňánajóga – cesta poznání a moudrosti, na níž jogín studuje duchovní nauky a k poznání sebe sama přichází pomocí meditační praxe.

Jestliže sanskrtský výraz jóga má význam také „připoutat, přilnout nebo svázat či sjednotit“, můžeme tušit, že ani ty cesty jógy, které nejsou založeny vyloženě přímo na víře, se neobejdou bez jisté dávky víry nebo důvěry v nauku nebo metodu. Ostatně cokoliv závažného člověk činí a má to vést ke správnému výsledku, k tomu potřebuje inspiraci, a tedy duchovní sílu, pomoc a moudrost.

Síla víry působící individuálně a ve společenství

Nejen jednotlivci hledají pomocí víry zdroj síly, ale často i celé skupiny lidí. Náboženství se problémem síly víry ve společenství speciálně zabývají, přičemž často spojují základní kolektivní příběh svého náboženství s individuálním životem věřícího. Tak například o pesachových svátcích, kdy si židé připomínají vyvedení svého lidu z Egypta, „ze země otroctví“, si zdůrazňují, že tato událost se týká aktuálně a osobně každého jednotlivého souvěrce, a říkají to zejména svým dětem. Mnohé další z četných židovských svátků mají kromě historického a biblického kontextu výrazný individuální význam. Také křesťané si každé velikonoce zdůrazňují, že Ježíš byl ukřižován pro vykoupení z hříchu každého, kdo uvěřil, a o vánocích se radují, že Ježíšovo narození není darem jen pro nějaký národ nebo skupinu lidí, ale pro každého, kdo tento dar svou vírou přijme.

Zdá se, že důraz na adresnost a zodpovědnost plynoucí z víry pro jednotlivce postupem času poněkud vzrůstá a je u různých náboženských systémů spíš duchovně přínosným prvkem. A jak je tomu v unitarství, které se může zdát už svým nedogmatickým charakterem velmi individualistické?

Víra přináší sílu, avšak člověk se s ní setkává často po dlouhém hledání. (Modrá víra, obraz Jarmily Plotěné, foto Milan Lustig.)

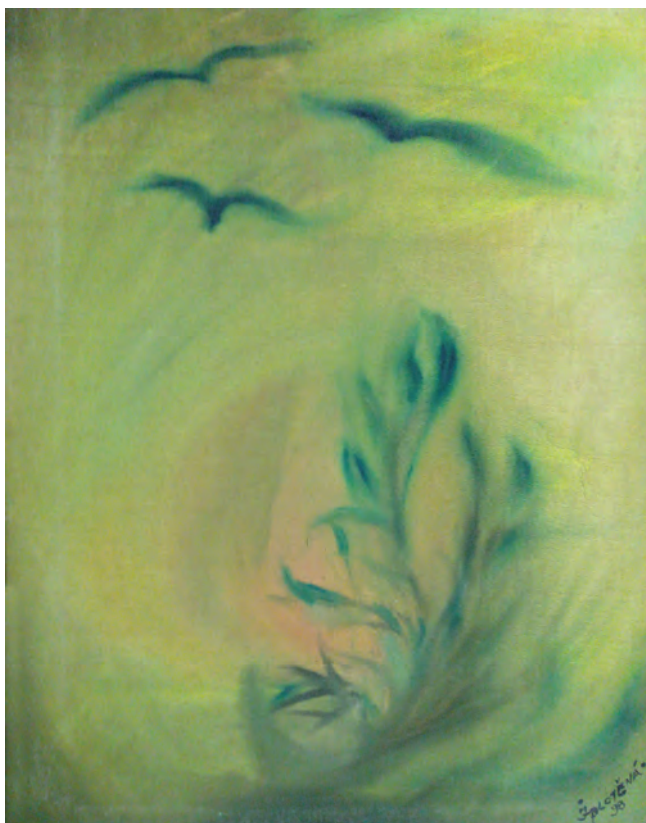
Dr. N. F. Čapek upozorňuje na „obecenství víry a života“, „které má zvláště velký význam pro budování duchovních sborů“. V časopise *Cesty a cíle* z roku 1937 se zmiňuje o prvotním křesťanství, v němž byl na toto obecenství kladen největší důraz, a připomíná Ježíšovo podobství o vinném kmeni a také slova apoštola Pavla, který společenství věřících přirovnává k živému chrámu a na jiném místě k tělu člověka, které se sice skládá z mnoha částí, avšak je jedno, „a tak jest i s Kristem“. Čapek vysvětluje, že „pojem Krista je tu myšlen neosobně, jako duchovní spojení věřících“. Následuje Čapkovo upozornění na to, že není snad náboženské obce, aby tam nebyli také lidé nenáboženští, kteří věnují hlavní zájem věcem hmotným. Popis neradostného stavu takové náboženské společnosti končí přesto nadějně: „Není k vypovězení, jaký ohromný užitek má takové shromáždění, kde převážná většina přišla s touhou

po tomto obecenství víry a života v očekávání, že největší zisk přichází z oblastí neviditelných.“¹

Dej nám více víry...

Víra sice není totožná s věděním, avšak od nepaměti byla ve vážnosti jako vodítko nebo „světlo na cestu“, světlo sice malé, ale ne slabé. Mnohdy se jí nedostávalo. Například při četbě bible se setkáváme s tím, jak vysokou hodnotu má víra. Některé výroky z evangelií jsou až podivuhodné. Připomínají starší orientální, například indické texty o jogínech a světcích nebo starohebrejských prorocích velké duchovní síly, kteří činili divy pouhým slovem nebo modlitbou.

¹ Norbert Fabián Čapek, *Obecenství víry a života, Cesty a cíle* 15, 1937, s. 33–39.

**Přístav naděje,
obraz Jarmily
Plotěné. (Foto
Milan Lustig.)**

„Mějte víru v Boha! Amen, pravím vám, že kdo řekne této hoře ‚zdvihni se a vrhni se do moře‘ – a nebude pochybovat, ale bude věřit, že se stane, co říká, bude to mít. Proto vám pravím, věřte, že všechno, oč v modlitbě prosíte, je vám dáno, a budete to mít. A kdykoli povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení.“ (Marek 11,25.) Zdánlivě absurdně následuje tento text po příběhu s uschlým fíkovníkem. Příběh říká: Může se stát cokoliv, o co člověk s pevnou vírou prosí. Má tedy Člověk také velkou zodpovědnost. Nemá k modlitbě přistupovat, aniž by druhým odpustil, neboť se předpokládá, že i modlíci se člověk potřebuje odpuštění od Boha. Dalším předpokladem vyslyšené prosby je víra bez pochybování. Právě pochybnosti jsou pro mnoho věřících velkou překážkou na cestě víry. Pro člověka zvědavého, pro hledače Pravdy, však vyvstává otázka: Nesmí-li pochybovat, znamená to, že jeho víra nesnese a nepřekřá setkání

s nějakou novou informací nebo zkušeností, a že tudíž musí být před čímkoliv, co by ji mohlo ohrozit, chráněna? Může mít taková víra nějakou sílu, může být skutečným průvodcem a pomocí v životě?

V jiném novozákonním textu je až překvapivě víra představovaná jako nesmírně veliká síla, která je „dokonce měřená v jednotkách hořčičného zrnka“. Čteme: „Apoštolové řekli Pánu: ‚Dej nám více víry!‘ Pán jim řekl: ‚Kdybyste měli víru jako zrnko hořčice, řekli byste této moruši: Vyrvi se i s kořeny a přesad se do moře, a ona by vás poslechla.“ (Lukáš 17,5 a 6.) Nepřekvapí, že stejně jako v Markově evangeliu, je síla víry spojována s nutností odpouštět, vždyť Ježíšově výroku o víře předchází text: „Když tvůj bratr zhřeší, pokárej ho, a bude-li toho litovat, odpusť mu. A jestliže proti tobě zhřeší sedmkrát za den a sedmkrát k tobě přijde s prosbou: ‚Je mi to líto, odpusť mi!‘“ (Lukáš 17,3 a 4.)

Můžeme si všimnout, že na těchto textech je důležitější než vyprávění „zázračných“ pří-

běhů popis morálních kvalit člověka, jehož víra má sílu. Na mnoha místech je představeným přímo ideál věřícího člověka. Není to ten, který věří či proklamuje, že věří v nějaké předkládané články víry, ale ten, který dle své víry jedná. Například v listu Jakubově se mnohokrát různě opakuje, že „víra bez skutků je sama o sobě mrtvá“ a že „teprve ve skutcích došla víra dokonalostí“. V tomtéž listu čteme: „Mějte z toho jen radost, moji bratří, když na vás přicházejí zkoušky. Vždyť víte, že osvědčili se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti. A vytrvalost ať je dovršena skutkem, abyste byli dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků.“ (List Jakubův 1,2–4.)

Pozoruhodné je, že v příbězích o uzdravení Ježíš neříká, že on zachránil, ale poukazuje na sílu víry nemocného člověka, která způsobila uzdravení. Jen dva příklady z mnoha: „Bud' dobré myslí, dcero, tvá víra tě zachránila.“ (Matouš 9,22.) „Ježíš řekl: Jdi, tvá víra tě zachránila. Hned prohlédl a šel tou cestou za

ním.“ (Marek 10,52.) Každý z takto uzdravených navíc kromě toho, že věřil, se musel rozhodnout k nějakému vstřícnému kroku, jít nějakým způsobem svému uzdravení „naproti“. Musel se nacházet „ve správnou dobu na správném místě“ a nesměl udělat v rozhodnou chvíli chybu. Toho všeho by nemohl dosáhnout spekulováním ani účelovým jednáním. Pomocí mu mohlo být jen něco, co pro nedostatek slov lze nazvat intuicí nebo inspirací. Ty však přicházejí jen k tomu, kdo je pokorný a zároveň vírou pevný, vytrvalý a osobně odvážný a současně odevzdaný nadosobní Moudrosti, oddaný své víře, vůči jiným však tolerantní. Že je to mnoho a k tomu protichůdných požadavků najednou? Není divu, vždyť nejde o obyčejnou věc, ale o velikou sílu.

Jestliže hledáme poklad víry, hledejme v Moudrosti řádu tohoto světa a svého denního života. Je v nich utajena veliká pomáhající síla. Zda se nachází v nás, či mimo nás? Kdo ví. A je vůbec důležité si to definovat?

*Když zvon noci k ránu odduní,
upředu si verš
a budu vítat světlo za úsvitu,
Helios – slunce stoupá do slávy
a září na blankytu,
je tu nový den.
Odplyne svítání i noční tmavobrána,
útržky všech tvých chvil
uvíznou v propadlišti,
však ty zůstávej na stráži naděje
a vítěj všechna rána,
dar chvíle přítomné
i chvíle příští.*

Buddha. (Foto © Martreya Imagio.cz | Dreamstime.com.)

Víra v Boha

V našich zemích (v Evropě) silně převládají monoteistická náboženství, proto se ve své úvaze zaměřím na ně, ale výsledné dedukce lze (při opatrném logickém uvažování) přenést i na jiné případy.

Jestliže se řekne o někom, že je *věřící*, máme snad všichni na mysli, že dotyčný věří v Boha, přesněji: věří v existenci Boha (na rozdíl od *nevěřícího*).

Mnozí dělí lidstvo na dvě skupiny: *věřící* a *nevěřící*. Někteří oponují, že vlastně všichni jsou *věřící*: jedni *věří* v existenci Boha, kdežto ostatní *věří*, že Bůh neexistuje. Já namítám, že oba tyto názory jsou nesprávné, že existuje ještě další skupina lidí, kteří jsou v otázce existence Boha *tápající*. I obecně, z hlediska logiky, obzvláště to, že něco neexistuje (tedy i Bůh) je zpravidla těžko dokazatelné, případně nedokazatelné.

Víra kontra jistota

Nevím, jak lépe definovat víru, než že: *Víra je vnitřní přesvědčení.*

Víra se obecně nemusí týkat otázky existence Boha, ale otázky platnosti jakéhokoli tvrzení, výroku. (Dle logiky pod pojmem *výrok* rozumíme jakékoli rčení, o němž má smysl uvažovat, zda je pravdivé, či nikoli. Tak například rčení „venku prší“ je výrok, i když v daný okamžik na daném místě neprší – pouze je v tom případě nepravdivý. Každý výrok je buď pravdivý, nebo nepravdivý, i když se třeba v daný okamžik o jeho pravdivosti neumíme přesvědčit.)

Jestliže máme jistotu, že určitý výrok platí, pak říkáme o tom, co ten výrok tvrdí, že to *víme*. Ale lze o tom, že něco *víme* tvrdit na sto procent, že to skutečně *víme*? Mezi tím, že něco *víme*, čili máme o tom jistotu, a mezi tím, že v to *věříme*, není ostrá hranice. Mnohdy *věříme*, že *víme* něco, jsme si v tom jisti, ale můžeme se mýlit.

Z minulosti máme celou řadu příkladů, že jsme něco „*věděli*“, tedy pevně *věřili*, že *víme*, a přitom se mýlili – vůbec to nebyla pravda (jen jsme vlastně *nevěděli*, že to *nevíme*). Ve škole nás například naučili, že hmota může nabývat pouze těchto tří skupenství: pevného, kapalného nebo plynného. Později však bylo objeveno ještě čtvrté skupenství: plazma. Dnes, pokud vím, je známo již alespoň sedm skupenství hmoty. A „*soukromě*“ *věřím* (*nevím to*, ale pevně *věřím*), že se najdou ještě další.

Paul Raser napsal knihu *Víra bez jistoty*. Ale výraz „*víra bez jistoty*“ považuji přinejmenším za redundanci (nadbytečné určení), neboť

Víra kontra jistota. (Foto Sam Mugarby, www.commons.wikimedia.org/wiki/File:Candles_flame_in_the_wind-other.jpg?uselang=cs.)

v něco *věříme*, když o tom nemáme jistotu, takže užívat pojem „víra s jistotou“ bych považoval za nonsens (nesmysl); věřiti v něco s jistotou přece znamená *vědět* to.

Radovan Lovčí napsal recenzi na knihu Jiřiny Chudkové, kde cituje: „*Buď věřím, anebo nevěřím. Nelze trochu věřit.*“ Ač plně uznávám zásluhu filoložky paní Chudkové, s takovýmto závěrem naprosto nemohu souhlasit, neboť vím (zejména z vlastní zkušenosti), že v jakémkoli názoru na něco, tedy i ve *víře* v platnost čehokoli, nejen ve *víře* v existenci Boha, je možno *tápat* a k dosažení konečného závěru, tedy k *přesvědčení* se, jak tomu je, snad přesněji k dospění ke konečné *víře* v to, jak tomu skutečně je, může být a často skutečně bývá „dlouhá a bolestná cesta“ a „bezesné noci“.

Z toho vyplývá obecný závěr: *Víra* je subjektivní.

Důvěra v někoho, respektive důvěra poskytnutá (daná) někomu, není nic jiného než určitá *víra*, že dotyčný se zachová v souladu s našimi představami, tedy že „nezklame naši důvěru“. Podobně *důvěra* v něco (věc či jev) je vlastně *víra* v to, že to něco má určité námi přisuzované vlastnosti.

Síla víry

Říká se „víra zušlechťuje“ – a rozumí se tím samozřejmě, že jde o víru v Boha. Ano, kdo upřímně věří v Boha a snaží se žít podle (nám v civilizovaných zemích běžných nefanatických) náboženských zásad a daří se mu to, pak ho tyto zásady přivádějí k etickému a korektnímu způsobu života, tedy lze jinak říci, že tyto náboženské zásady zušlechťují jeho způsob života – a nakonec i jeho osobnost samotnou. Lze tedy říci ještě jinak, že jeho *víra v Boha* (prostřednictvím náboženských zásad a jejich dodržování) *ho* (jeho osobnost) *zušlechťuje*, zkvalitňuje. Toto se ale nemusí týkat nutně jen víry v Boha, ale například i víry v nějaké dobré ideály, snahy o správný a poctivý způsob života; snad lépe řečeno: snahy při jakémkoli činění a za všech okolností vždy jednat korektně.

Milejší je mi (a věřím, že pro věřící lze říci, že i Bohu) nevěřící, který se snaží žít (a žije) korektně, spravedlivě ze své přirozenosti (vnitřního přesvědčení, ba až „automaticky“ – ani ho nenapadne, že by mohl žít jinak), než hluboce věřící, který tak žije například z důvodu strachu z trestu za spáchání hříchu. Kdo žije korektně, poctivě ze své přirozenosti, má jednu nespornou výhodu: netrpí z tohoto důvodu stresem.

Avšak varujme se fanatismu (a fanatiků) – je to naprosto scestná aplikace „síly víry“, někdy i velmi nebezpečná.

Síla víry.

(Foto www.commonswikimedia.org/wiki/File:Crestet_-_Fontaine.JPG?uselang=cs.)

Víra tvá tě uzdravila

Eva Švecová

Kaplička. (Foto Jarmila Plotěná.)

Jako samozřejmou máme víru ohledně věcí běžného života. Víme, že uděláme-li to nebo ono, nastane následek této příčiny. Synek ví, že provede-li nějakou lumpárničku, bude od rodičů potrestán. Také naopak, víme-li, že jsme udělali něco mimořádně dobrého, můžeme počítat s určitou formou odměny. Taková víra neboli očekávání nám připadá přirozené a samozřejmé.

Víru však můžeme přenést i do oblastí vyšších úrovní, do věcí neznámých naší mysli, do věcí neprobádaných vědecky, přitom však neodrazujících mnohé, aby poslechli své vnitřní nutkání, nad těmito věcmi se zamýšleli a hledali pevný základ pro odpověď na otázky po smyslu života.

Má smysl žít, když nevíme proč, má smysl žít jako rostlinka, jako zvířátko, které vidíme umírat? Máme věřit, že i my lidé jsme takto chudí? To si pak skutečně lehce pomyslí některý jedinec, že ani nemusíme pro tu chvíli žít, že jsme něco jako zpackané dílo Stvořitele, je-li nějaký, že je nepochopitelné, proč musíme procházet tolika bolestmi duševními i fyzickými.

Nu a právě, kdo se nechce a nemůže spokojit se zbytečností našeho žití zde na Zemi, ten hledá. Přijdou mu do rukou různé knihy učenců, přijde do styku s věřícím příslušníkem některé stávající církve, vidí snahy léčitelů, vidí nejnovější vědecké objevy, otevírající pohled na nové a nové věci, které se vyskytují tam, kde se očekávalo, že již nic většího nemůže být.

Kdo nesouhlasí se zásadami určitých církví, může se zabývat hloubáním jiným způsobem; může například navštívit některé společnosti hledající Pravdy, nebo boží Jsoucnost způsobem nesvazovaným církevními předpisy, například unitáře, mezi něž občas a ráda chodívám.

A zde právě opět přichází ke slovu VÍRA, neboť v Unitarii lze slyšet různé přednášky poukazující na existenci Bytí, na něco, co si běžný člověk bojující v materialismu vůbec neuvědomuje. Součástí unitářských programů jsou ovšem též debaty a úvahy o aktuálních světských otázkách, o neustálých politických a válečných konfliktech, o ohrožení národa, světadílů či celého lidstva.

Jsou-li tyto dva směry v jedné organizaci, například v Unitarii, předpokládá se, že je možné dosáhnout souznění obou stran a při veliké dávkě štěstí nechat toto souznění přerůst přes hranice této společnosti a zasahovat postupně masy lidí, až se vytvoří opravdu světový názor vycházející z nutnosti konat dobro, vystříhat se násilí, vzít v úvahu lásku k bližnímu a také svou osobní vizi trvalého života duše. Tím se rozumí porozumět a mít VÍRU ve věci duchovní.

Lze to však někdy uskutečnit? Člověk má přece dar SVOBODNÉ VŮLE. A ta je nedotknutelná, zůstává-li alespoň přibližně v rámci morálky. (Samozejmě se musí omezit u lidí, mají-li své jádro zlé a ničili by životy druhých.)

Lze však dosáhnout sjednocení těchto dvou proudů, duchovních a světských? Duše a její tělo musí nejdříve uzrávat a stát se připravenými pro přijetí vyšších principů, k tomu nelze přistupovat všeobecně a s dobrou vůlí očekávat změnu lidstva. Pohlédneme jen do našich maličkých rodin, do našeho nejbližšího názorového společenství, nebo pohlédneme například na obyvatele jednoho domu. Lze dosáhnout jednoty? Vidíme, že ne. Nikdo nechce ustoupit, nikdo nechce omezit své představy, hrnoucí se kupředu, nikdo nemá ochotu přijímat to, co pro něj není podstatné. Zde je potřeba velká VÍRA, abychom mohli doufat ve sjednocení.

Tak kterého směru se máme vlastně držet, pokud jsme nedosáhli sjednocení? Odpověď je jednoduchá. Držíme-li se materie, nepoznáváme vyšší duchovní hodnoty a žene nás to jen k hmotnému uspokojení za jakoukoliv cenu. Držíme-li se hodnot duchovních, můžeme i zbohatnout, vládnout, a neuškodí to ani nám, ani jiným.

Dosáhneme-li však sjednocení světského s duchovním, můžeme doufat ve sjednocení s Nejvyšším Bytím. K tomu však právě potřebujeme onu VÍRU, neboť se poddáváme věcem nevědecky dokázaným. Nakolik se může víra člověka v sama sebe a svou sílu podvolit VÍŘE ve svou nekonečně žijící duši, mající výhled na vyvrcholení své existence v největší blízkosti boží?

Anketa na téma Síla mé víry

Mým záměrem bylo ukázat čtenářům postoj jednotlivých lidí k jejich víře. Snažil jsem se vybrat široké spektrum dotazovaných, od lidí prostých po vědce, od nevěřících v Boha po hluboce věřící a různých vyznání: unitář, žid, katolík, evangelík... Záměrně jsem se tázal na víru, nikoli na víru v Boha, aby si každý dosadil svůj objekt víry. Myslím si, že tento záměr vyšel (i když od těch nejzajímavějších oslovených osobností jsem pro jejich vytíženost či nepřítomnost v ČR odpovědi nedostal) a jsem rád, že se potvrdilo, že ne každý má v otázce své víry jasno.

Milan Lustig

OTÁZKY:

- 1) V čem spočívá síla Vaší víry?
- 2) V čem je Vaše víra jedinečná a v čem vidíte její přednosti?
- 3) V čem vidíte přínos Vaší víry pro současný složitý svět?
- 4) Můžete uvést nějaký příběh, ve kterém hrála roli síla Vaší víry?
- 5) Chcete ještě něco dodat?

ODPOVĚDI:

prof. RNDr. Jan Novotný, CSc.

(narozen 1944, žije trvale v ČR, fyzik, vysokoškolský profesor, popularizátor vědy)

Ad 1) Nejprve si musím položit otázku, co je má víra? Nejstručněji bych to řekl takto: Věřím v trvalé hledání (trvalé přinejmenším do chvíle, dokud budou bytosti schopné hledat). Trochu podrobněji: Věřím, že trvalé hledání má smysl a pozvedá hledající výš – k hlubšímu poznání, k lepším ideálům. V tom je jeho síla oproti postojům těch, kdo na hledání rezignovali anebo se domnívají, že to nejpodstatnější již bylo nalezeno. Na námitku, že uvedený skeptický postoj nemá dosažitelný cíl, odpovídám, že hledání nejen objevuje, ale i tvoří, a proto definitivní cíl mít nemůže.

Ad 2) Označením „jedinečná“ je patrně míněno v čem je specifická, odlišná od jiných věr. Vlastně jsem již odpověděl, jedinečná je ve své ne-definitivnosti, otevřenosti.

Ad 3) Přínos je v tom, že přirozeně vede ke spolupráci hledajících či přinejmenším k jejich snaze o vzájemné pochopení. To stoupenčům definitivních jistot zpravidla chybí a popírači všech jistot nemají důvod o to usilovat.

Ad 4) Vícekrát v životě mě posílila, ale jsou to příliš osobní záležitosti, než abych je byl schopen stručně vylíčit. Ovšem nejtěžší zkouška síly víry mě patrně teprve čeká. Nevzdám se jí tváří v tvář smrti a bude mi i tehdy poslouhat.

Ing. Pavel Sedlák,

(žije trvale v ČR, počítačový technik, unitář, předseda OUB)

Ad 1) Moje víra se opírá o osobní zkušenost a studium.

Ad 2) Každý člověk je jiný, nikdo nemá stejnou víru.

Ad 3) To by měli zhodnotit jiní.

Ad 4) Asi ne, jde spíše o životní postoj.

Hana Alisa Omerová

(narozena na Slovensku, od dvaceti let žila 45 roků v Izraeli, od roku 2015 žije v ČR, malířka, učitelka jógy)

Ad 1) Rodičovia prežili Osvečim a iné tábory smrti. Boli verný židovskej tradície aj v komunistickom Československu. Ako židovka som sa v komunistickom Československu cítila ako „outsider“, ale aj v Izraeli mi to trvalo dlhé roky, než som sa tam cítila doma. Boh, vo forme predstavenej náboženstvami, ako židovským,

tak křesťanským, mi nedal odpovědi a útechu v mojem vlastnom duchovnom jadre. Obrátila som sa k joge a to mi aspoň pomohlo pracovať s technikami meditácie na vyrovnanie duševnej rovnováhy. Duša je vyjadrená v telesnej existencii ako živý dych, existuje prirodzene v radosť a láske, pretože ona JE Život, čo je základná vlastnosť a úkaz večnosti, ktorú v náboženstvách spájajú s Božskou prítomnosťou... *Život – CHAJ* – je jedno z mien Božstva v judaizme. A to je základ a síla mojej viery. Ale viera není daná..., je to neustála duševná a duchovná práca obnovenia a návratu oproti návalom udalostí v tomto svete. Je to uznanie malých každodenných zázrakov, vďačnosť a ocenenie toho čo je, a tým posvätenie chvíľ a prítomnosti Života.

Ad 2) Takže nevidím nijakú jedinečnosť v mojom náhľade. Jeho prednosť je, že je v ňom jednoduchosť a samozrejmosť bez zmätenia sa v teológiách, dogmách a doktrínach.

Ad 3) V dnešnom svete je monstrózný chaos v náboženských interpretáciách, založených medzi inými na psychickej nezrelosti a potrebou moci a vlády, kde za svoju „Pravdu“ ich propagandisti bez zlého svedomia sú ochotní zabíjať tých, ktorí majú inú formu viery. Preto je nevyhnutné vrátiť sa k úcte a posvätnosti Života a k pokornému porozumeniu, že to je neustále učenie sa a znovuohodnotenie svojich porozumení podľa stále sa meniacich okolností, v ktorých vzťah k blížnemu sa musí zakladat na súciti s múdrosťou srdca.

Ad 4) Mám príbehy, ale to by mi bolo ľahšie zdieľať v rozprávani. Len by som tu zdieľala prvú, najjednoduchšiu a najsilnejšiu modlitbu z Bible – a to aj preto, že to mi pridáva ztotožňovanie sa s mojimi židovskými koreňmi. Je to modlitba Mojžiša za svoju sestru Miriam, keď ochorela na lepru: „El na r' fah na la.“ V preklade: „Bože, prosím, uzdrav ju.“ *Síla v Jednoduchosti.*

Charlotte Blumenthalerová

(narozena v Nemecku, nyní žije v ČR, dobrovolnice pracující pro německou mírovou organizaci *Aktion Sühnezeichen Friedensdienste* v Brně, evangelicko-luteránského vyznání)

Ad 1) Věřím vlastně jen v to dobré v lidech.

Ad 2) Má víra není jedinečná, protože každé náboženské společenství má požadavek, aby jeho víra byla výjimečná (pravá) a přinášela spásu.

Ad 3) -

Ad 4) Ne.

Ad 5) Problém mé víry je, že si nejsem skutečně jistá, zda vůbec věřím. Přestože jsem pokřtěná a biřmovaná, ale ve skutečnosti pro mne víra nehraje velkou roli. Nemohu říci, zda věřím v Boha dle křesťanské představy, ale doufám, že „tam“ ještě něco je. Možná je to taková fáze dospívání.

Avidan Madar

(trvale žije v Izraeli, přechodně v ČR, působí v Židovské obci Brno ve funkci kantora, žid)

Ad 1) V hebrejštině jsou víra a pravda častá slova. Ale víra nebude nikdy pravdou, mezi nimi je mezera. Moje víra je silná, protože jsem se do ní narodil.

Ad 2) Víra v Boha je ovlivněná národnostní situací v Izraeli.

Ad 3) Judaismus je optimistický, vše je plánované a organizované. Co je psáno v židovských zdrojích se skutečně děje před našimi očima – dnes. Proto je věřící optimista, má naději.

Ad 4) Víra je volba. Vybral jsem si věřit. Z toho důvodu, že samotné příběhy jsou zajímavé, ale nepodstatné. Není možné věřit kvůli příběhu, ale kvůli zázraku.

Ad 5) To je složitější záležitost. Mohu vysvětlit více v lekcích, které vedu.

Josef Jackulak

(narozen v Československu, žije v Rakousku, pracuje v oboru propagace, bez náboženského vyznání, spoluzakladatel spiritistického spolku *Allan Kardec* ve Vídni, koordinátor studií spiritistických skupin v Praze, Brně a Bratislavě, organizátor spiritistických přednášek, překládá a tlumočí z portugalštiny a němčiny)

Ad 1) Měli bychom si nejdříve objasnit, jakou víru máte na mysli. Jak víme, slovo víra obsahuje různé aspekty. V běžném slova smyslu má racionální význam, znamená důvěru v sebe sama, kdy ten, kdo jí dosáhl, je schopen činů, které se zdají být nemožné pro ty, kteří sami o sobě pochybují. Dále slovo víra označuje víru v dogmata toho či onoho náboženství. Tato víra by neměla být slepá, protože je-li víra slepá, neplní svůj účel a hrozí nebezpečí nepochopení a fanatismu. A konečně existuje čistá, neselekční víra založená na logickém uvažování, což se projevuje v pochopení a absolutní jistotě boží existence, víra v Jeho lásku, spravedlnost a milosrdenství. Nemohu říct, že věřím v Boha, protože vím, že Bůh je.

Ad 2) Každá víra, která zdokonaluje člověka, je důležitá nebo, chceme-li, jedinečná a má svůj význam. Víry jsou jako schody na vzestupu k Bohu. Coby spiritista se nezařazuji do žádné sekční víry. Spiritismus je nová filozofie, která se opírá o vědu a tyto oba pilíře stojí na základech vědomí boží existence a Ježíšova morálního učení. Spiritismus kodifikovaný v 19. století Allanem Kardecem se zakládá na pěti základních bodech.

1) Existence Boha, coby suprémní inteligence, láska a moc a původ všeho.

2) Existence duchovních bytostí a života po životě a možnosti komunikace s tímto duchovním světem.

3) Reinkarnace – zákon příčiny a následku.

4) Pluralita obývaných světů.

5) Učení Ježíše Krista coby základ k morálnímu vývoji člověka. Protože Ježíš to, co učil, sám i žil.

Odlíšnost spiritismu, mohu-li to tak nazvat, je ta, že nemá žádná dogmata a snaží se vše logicky objasnit. Nemá žádné rituály a ani ceremonie či symboly, nemá kněží či jiné hodnostáře. Nic nezakazuje, dává nám naprostou svobodu rozhodování, ale zdůrazňuje zodpovědnost za naše rozhodování a činy, a jejich nevyhnutelnou nápravu, která nám náleží. Nová spiritistická psychologie nám navrhuje nahradit slova „hřích“ a „vina“ pojmy „chyba“ a „zodpovědnost“. Protože ten, kdo chybí, ten je zodpovědný a má povinnost nápravy, dává si novou

příležitost, učí se odpustit si a tím se učí milovat sám sebe.

Ad 3) Spiritismus je bezpochyby velice přínosný pro pochopení našeho, jak říkáte „složitého světa“. Pomáhá člověku probudit se ze stavu spánku vědomí a nabýt stavu procitlého vědomí. Spiritismus ve své filozofické části poukazuje na smysl našeho bytí. Odpovídá nám na otázky, kdo jsem, odkud přicházím, proč jsem zde a kudy povedou naše kroky, až opustíme svá fyzická těla. Vysvětluje nám, kde je původ našich těžkostí a problémů anebo našeho šťastného bytí. Vědecká část spiritismu se zabývá původem, přirozeností a osudem duchovních bytostí a jejich vztahem k reinkarnovaným v našem fyzickém světě. Objasňuje nám přírodní zákony, vysvětluje takzvané nadpřirozené jevy, nebo chceme-li zázraky, jež jsou pouze částí přírodních zákonů, které ještě neznáme, a proto nechápeme.

A konečně tady máme náboženský aspekt, který pomáhá člověku vědomě započít proces morální transformace. Vysvětluje Ježíšovo učení jednoduchou a čistou formou. Nabádá k sebelásce sebezpoznáním a lásce k bližnímu, formou solidarity, bratrství, dobročinnosti a respektování. Protože základní heslem spiritismu je „bez dobročinnosti není spasení“ a tím nás spiritismus učí milovat Boha.

Ad 4) Nic konkrétního, protože síla mé víry zaujala díky spiritismu významnou roli v mém každodenním životě.

Ad 5) Snad jen, že se vyplatí studovat tuto novou krásnou filozofii, která nám odhaluje nové horizonty vědění a pomáhá nám dosáhnout osobního vnitřního štěstí, naplnění a harmonie s božími zákony, které vládou univerzu.

Eva Švecová

(žije v ČR, pracovala v administrativě, později z osobních důvodů jako kuchařka, křesťanka)

Ad 1) Slovo víra jsem již mohla nahradit slovem jistota. Zcela bezpečně poznávám mimořádné a neobvyklé zážitky, které jsou smysluplné a dokazují mé systematické a promyšlené vedení k dosažení duchovního probouzení.

Ad 2) Toto mé poznání je pro mne jedinečné

tím, že jsem se k němu dopracovala sama bez vlivu nebo vedení některé církve nebo nauky. Byla jsem ochotna celý život změnit, svých chyb jsem litovala, ale přesto jsem v duchu volala: „Když já ale nevím, Bože, jestli vůbec jsi, a jestli si někdo povšímne mé změny.“ Od toho dne jsem však poznala, že si mne skutečně NĚKDO povšiml. Začaly významné sny, neobvyklé události, nečekané změny. V tomto pro mne mimořádném období jsem od významného člověka obdržela informaci o Jakobu Lorberovi, který se nazýval písčím sluhou božím. Psal každý den po dobu dvaceti čtyř let (1840–1864) to, co vnitřním hlasem slyšel. Jsou to sdělení Ježíše pro současnou dobu těm, kteří Ho milují, protože Jeho děti mají nárok rozumět konání Boha-Otce.

Ad 3) V současnosti není prostor, čas a prozatím ani ochota k vnitřnímu pohledu na sebe, neboť svět je protkáán idejemi náboženskými, politickými i idejemi jednotlivců. Křesťanství je zlá nemoc, bere-li se povrchně, avšak pravou perlou pro toho, kdo je umí uskutečnit sám na sobě.

Ad 4) Vnučka se vracela ze školy s hlasitým nářkem, štípla ji voska do citlivého místa na hlavě. Prosila jsem o odeznění bolesti a přiložila na rudofialovou skvrnu dlaň. Bolest i skvrna okamžitě odezněly. Po několika podobných případech jsem začala automaticky na vyslyšení prosby spoléhat. Jednou jsem však zapomněla upřímně dodat: „... ať je však podle Tvé vůle.“ Paní, které jsem přiložila na záda ruku, však začala bolestí křičet a já jsem během pár minut dostala vysokou horečku. Několik dnů jsem se bezvysledně snažila léčit. Až když jsem pochopila chybu, dostala jsem vysvětlení, že pomoc přijde jen tehdy, neuškodí-li to dotyčné duši, a když jsem potom pokorně poprosila o odpuštění, onemocnění velmi rychle odeznělo.

Ad 5) Dodat bych chtěla jen to, abychom se nestávali jen sběrateli různých nauk, cest, ale jejich uskutečňovateli. Abychom si vybrali tu, která nás nabádá k získávání božích vlastností, to je především k lásce nepodmíněné, k pokoře a odpuštění, k milosrdenství, a uskutečňovali Cestu co nejdále, abychom stáli před Bohem v pokoře při uvědomění si Jeho lásky a moci, vážili si Jeho obrovského díla, které tu je jen

proto, aby se naše duše mohly vrátit do míst, z kterých se kdysi samy vyloučily. Ježíš přislíbil, že nám půjde více jak půl Cesty naproti, ale vykročit musíme sami.

Hana Marie Kupková

(žije v ČR, pracuje jako recepční, dříve ošetřovatelka, jejím náboženským vyznáním je svobodné a nedogmatické poznávání PRAVDY a BOHA)

Ad 1) V duchovní PODPOŘE SHORA – týká se poznávání PRAVDY a BOHA – ON je tou největší SILOU, PRAVDOU, LÁSKOU.

Ad 2) V tom, že jelikož má každý možnost svobodného poznávání BOHA, může jít vlastní individuální cestou k BOHU, a projevit tak svoji originální jedinečnost a individualitu – niterný vnitřní duchovní aspekt, se mohu radovat z individuálního BOŽÍHO VEDENÍ.

Ad 3) Pokud se kdokoli snaží a pracuje na sobě, aby byl dobrý a žil dle poznání Pravdy, je to právě Dobro, pozitivní přístup, které svět potřebuje nejvíce.

Ad 4) V každé životní situaci se projevuje síla víry, která se zesiluje vnitřním spojením se s BOHEM a JEHO VŮLÍ. Konkrétně obzvláště v různých duchovních diskusích s lidmi, kteří jsou na „počátku“ své cesty hledání či ztroskotali v nějaké sektě a podobně. Mohu zde uvést například setkání s mormony, kteří na návštěvě u kamaráda (který si mne pozval jako „duchovní posilu“) na nás tlačili, abychom vstoupili do jejich církve, a my, přestože jsme je se vstřícností a porozuměním vyslechli a obohatili se jejich poznáním, jsme jim také chtěli sdělit duchovní poznání své (jelikož o tom by měla být duchovní setkání – o vzájemném o-Boha-cení se), ale oni již neměli zájem nás vyslechnout. V jejich manipulativním a propracovaném systému lákání lidí do spárů sekty nebylo místo pro o-Boha-cení se jinými duchovními zkušenostmi.

Ad 5) Vnímám, že nejdůležitější pro každého člověka je, aby poznal svoji vlastní duchovní cestu, své niterné vyšší Vedení, hledal usilovně Pravdu, BOHA a smysl svého jedinečného života.

Síla víry

Karel Hašpl

Srdce, kotva a kříž – láska, naděje, víra. Vitráž okna chrámu sv. Petra v Maastrichtu.

(Foto www.commons.wikimedia.org/wiki/Category:Faiith,_Hope_and_Charity?uselang=cs#/media/File:INTERIEUR,_GEBRANDSCHILDERD_GLAS_IN_LOODRAAM_-_Heer_-_20273767_-_RCE.jpg.)

[...] Nedovedeme si představit, jak by vypadal náš svět, kdyby byla po tisíc let pěstěna víra v základní dobro člověka, v člověka jakožto boží hodnotu, kdyby byla pěstěna víra, že člověk je schopen přeměnit tento svět a spolutvořit s Bohem. Mnohé zlo by zmizelo ze světa, mnohé utrpení by se již nevyskytovalo, kdyby lidé byli vychováni v důstojné víře. Zatím byli krmeni pověrami nejhoršího druhu, které v člověku ubíjely božskost a podněcovaly zvířecost. Co jiného můžeme očekávat z takové víry, než svět jaký máme.

Víra je stav vědomí nebo stav duše, na základě kterého jsme schopni jednat. Z této de-

finice je zřejmé, že bez víry nejsme schopni jednat. Bez víry nejsme schopni jednat, nejsme schopni myslet, cítit, pracovat, nejsme schopni života. Naše jednání, myšlení a cítění je takové, jaká je hloubka nebo povaha naší víry. Ze slabobžské víry nečekejme hrdinné a odvážné činy. Ze špatné víry nečekejme pravdivé a hodnotné výkony, z pověry, což je zvrácená, nebo vyvrácená, a přece udržovaná špatná víra, nečekejme nic světoborného.

Chceme-li mít život krásnější, plnější, vyplněný nejen starostmi a utrpením, ale také radostí a krásou, musíme v takový život věřit. Musíme věřit, že jsme schopni jej vytvářet. Dokud čekáme, že nám jej někdo vytvoří, že nám jej někdo pošle, do té doby se musíme spokojit se životem malým.

1 Archiv NSČU, kart. 23, strojopis textu K. Hašpla, Síla víry, 1944. Zde publikována závěrečná část.

Němci mají krásné přísloví: „Očekávej nemožné a dostaneš možného.“ To znamená, věř třeba ve zdánlivou nemožnost, ale věř a tato víra ti bude dodávat síly, abys dosáhl toho, co je možné. Co je možné a co nemožné? Před sto lety bylo nemožné létat ve vzduchu. Dnes létáme závratnými rychlostmi. Dnes se zdá nemožné proměnit tuto zem v kvetoucí ráj a lidskou společnost ve spořádané společenství lidí, kteří se vzájemně ctí. Proč by to nebylo možné zítra? Ale nemusí to být ani za milion let, když tomu nebudeme chtít věřit.

Jsou lidé, kteří mají život velmi šedý, jednotvárný a bez radosti. Jdou životem bez přátelství, bez radosti a porozumění. Naříkají na poměry, na osud, na všechno možné a věří tomu. Kdyby věřili, že jsou schopni někoho mít rádi, bude jejich víra přitahovat duše blízké. Kdyby uměli bez pochybností věřit, že si vytvoří život plný jasu, vyvolávali by tím v činnost jisté síly ve svém nitru a všechno by jim bylo nápomocno v takovém rozhodnutí. Pokud však věří ve svou malost, neschopnost, ve svou opuštěnost a milují životní šed, do té doby musí být spokojeni s malým životem. Proč nežádat od života maximum, proč se spokojovat s minimem, proč nevěřit v to nejkrásnější a nejobdivnější, je to za stejnou cenu a mnohem více to přináší!

Po tisíciletí byla mezi lidmi pěstěna víra, že člověk není ničím jiným než bídným hříšníkem, který je neschopen velkých věcí. Tato víra držela lidstvo po tisíciletí v okovech a bránila mu v rozletu ducha. Není divu, že lidé, kteří něco dokázali, lidé, kteří svým duchem pronikali do mnohého tajemství života a světa, když se sami přesvědčili, čeho jsou schopni, odvraceli se od špatné víry, vtlučené do duší lidí i z takzvaných posvěcených míst, a stávali se beznáboženskými.

Je nutno pečlivě dbát, aby byla pěstěna taková víra, která by člověka nesrážela, která by mu síl neubírala, ale která by jej podněcovala. Zatím žádná náboženská společnost a církev takovou víru nepěstí kromě nás a nám je to často vytýkáno. Ale nás takové výtky jen blaží. My věříme v člověka a v jeho božské poslání, my věříme v Boha, který do lidského nitra vložil netušené hodnoty a síly. Nám jsou podnětem vědomosti a schopnosti lidí, kteří dosáhli vel-

ké moudrosti, odkryli v sobě nejednu velkou sílu. Když to dokázali oni, je to známkou, že v každém člověku je dána podobná možnost, ale musí tu být také podobná pevná a nezdolná víra. Protože na základě té víry je možno dosahovat úspěchů.

Vědecká bádání dokonce naši víru stále víc a více upevňují. To, čemu my věříme o člověku, o světě, o lidských možnostech, o silách skrytých v člověku, o síle jeho ducha, to všechno je v souladu s vědeckým poznáním našich dob, nic není v rozporu s tím, co poctiví vědečtí pracovníci našli. Jejich objevy a poznatky naši víru upevňují a naše víra jim zase dodává odvahy k dalšímu bádání, dalšímu zkoumání a hledání. Bez podnětné víry, bez víry, ve které je radost a nadšení a povzbuzení, nemohli by vědci dělat nic. My si tedy vzájemně pomáháme.

Víra ortodoxních přátel je na křížku s vědeckým poznáním. Odporuje zkušenostem, přiči se modernímu poznání o člověku a světě. A někdy je směšné, jak se zastánci staré víry a pověry snaží být moderními a vědeckými. Musejí se uchýlovat k provazolezectví a všelijakými vytáčkami se snaží vyhnout se pravé diskusi. Ortodoxní víra je ve stálém boji s vědeckým poznáním. Vědecké poznání jí nemůže přinést nic než zkázu.

Nám jde o to, aby naše nezatížená víra, oproštěná od pověřivosti, pronikala do každodenního našeho života. Je třeba od základu změnit postoj člověka, jeho základní hledisko. To je nutné pro příští lepší svět. A k tomu je zapotřebí nové víry. Nové víry v sebe.

Jsme plně oprávněni věřit, že jsme jedním z nejdokonalejších výtvorů božích nám známých na zemi. Jsme oprávněni věřit, že v sobě máme celý svět a mnoho sil, týchž sil, které hýbají i světy, sil, jichž Bůh používá ve své tvůrčí činnosti. Jsme nabití možnostmi pronikat do všech záhad kosmu. Jsme spojeni s celým vesmírem, námi probíhají všechny síly vesmíru. V nás jsou v činnosti principy, jimiž se drží svět. V nás je tolik božích vlastností, že jsme schopni vytvářet nové světy. V nás je tolik energie, že jsme schopni hýbat světy. V nás jsou možnosti a síly, které z nás mohou vytvářet tvory přímo nadlidské. Duch člověka je tak mocný, že mu téměř žádná překážka není nepřekonatelnou. Ale

Brána víry, historické sídlo Jaffa, Izrael.

(Foto www.commonswiki.org/wiki/File:Gate.of.Faith%2811934183593%29.jpg?uselang=cs.)

nic nám to všechno nemusí být platné, když bychom nad sebou fňukali a naříkali nad svou hříšností.

Naše víra nás spojuje se všemi světy, se všemi bytostmi a s Bohem. Náš Bůh není nadzemský potenciál, mračivý a hromující despota, který se na člověka zlobí a stále jej hlídá nebo nechává špehovat, tak aby jej mohl s cynickým úšklebkem dát do pekla a k věčnému trápení. To je Bůh špatných barbarských pohádek, ale není to Bůh, který patří do světa poznání, do světa vědění a upřímného snažení.

Náš Bůh je prasíla všech sil, prapodstata všech jsoucností, praláska veškeré lásky, prapříčina všeho dění, nezměrná Moudrost, Řádovost, Spravedlnost, prazákladna a prapodstata veškeré Pravdy, smysl všeho bytí, nejvyšší Intelligence, nejvyšší Síla a největší Lásky a Pravda. Tento Bůh nemá sídlo na nebi, ale proniká každou částí vesmíru, proniká srdcem člově-

ka, právě tak jako středem atomů, je přítomen v pohledu dítěte stejně jako ve třpytu vzdálených hvězd. Jeho přítomnost a síla se projevuje v rašícím keři stejně jako v kroužící mlhovině. Částí této velké síly jsme my lidé. Máme proto důvod cítit se malými? Jsme částí této Moudrosti; je někde důvodu k nářku nad lidskou ubohostí? Což je Bůh ubohý? Jsme částí této velké Lásky; máme důvodu k nářku, že nejsme lásky schopní?

„Víra hory přenáší“ – ale ta správná a dobrá víra. Víra také váže ruce, zatvrzuje srdce a člověka ubíjí. To je ta špatná víra, jejímž ovocem je slabost.

Naše víra pramení z Boha, síly všech sil, zdroje veškeré Pravdy, vychází z pramene největší Moudrosti, nezměrné Lásky. Jejím ovocem nemůže být nic jiného než síla. Tato víra, zakotvená v Bohu, je průvodcem našeho života. A takový život je plný, krásný a vítězný.

Člověk a víra

Jarmila Plotěná

„Brána.“ (Foto archiv OUB.)

Člověk zahlédl něco, co se k němu přibližovalo, a měl pocit, že je to přívětivé a hřejivé, bylo to něco jako přátelské světlo. Bylo to stále blíž a blíž, až to zahřívalo jeho srdce.

„Kdo jsi?“ Zeptal se člověk.

„Jsem víra.“ Odpovědělo to přátelské.

„Jaká víra? Křesťanská nebo jiná?“ Ptal se člověk.

„Jsem tvoje víra,“ odpověděla víra.

„Jsi Světlo nebo Bůh?“ Zeptal se člověk.

„Ne, nejsem Světlo ani Bůh, ale mohu tě dlouho vést k Tomu, kterého ty nazýváš Světlem nebo Bohem...“ zašeptala víra a zavonělo to tajemstvím.

„A jak to, že jsem Tě dříve neviděl? Proč jsi právě ty moje víra?“

„Hledal jsi, toužil jsi, volal jsi...“ řekla víra a dodala, že hlavně proto se objevila.

„Neuvědomuji si, že bych kdy něco takového...“ namítal člověk.

„Jen si vzpomeň, měl jsi všeho po krk, hledal jsi východisko a také sis velice přál najít v životě skutečný smysl a řád.“

„A ty jsi přišla, jak jsi milá. Je mi tak dobře, když jsi mi nablízku. Nesmím tě ztratit, bojím se, že bych tě mohl ztratit!“ Vykřikl člověk.

„Mám pocit, že jsem se právě zmenšila. Nemohu být tam, kde je strach,“ řekla víra.

„Ne ne, já už tě nepustím,“ zvolal člověk: „zavřu se tady a nikam s tebou nepůjdu, kde by tě mohli urazit, zpochybnit, nebo dokonce vyvrátit, a také číst nebudu nic takového, co by tě mohlo ode mne vzdálit!“

„No pěkně děkuji, to mi tak pomůže,“ namítla víra.

„A co bys tak dělala na mém místě, kdybys

mě konečně našla a měla tak ráda jako já tebe?“ Ptal se člověk.

„Být sebou, vyzkoušela bych mě, vyhnala bych mě mezi lidi a do nepohody, aby sis mohl ověřit, jestli jsem ti co platná a jestli jsem taková, jakou mne vidíš, když jsi v pohodě. A tak jestli věříš v nějaký ideál, ověř si svoji víru v praktickém životě, a jestli se domníváš, že tě podporuji a pomáhám ti, opři se o mne všude tam, kde ti už nebude stačit tvá síla. Kdykoliv vyčerpáš všechny možnosti, abys něco dobrého vytvořil nebo někomu účinně pomohl, vzpomeň si na mne a také na okamžik, kdy jsi mne poprvé zatsušil, a já ti přinesu sílu.“

„Cože, ty přinášíš sílu?“ Podivil se člověk.

„Ano, nejsem jen hřejivým, příjemným pocitem bezpečí nebo svět a smysl života vysvětlujícím učením. Mým nejvlastnějším úkolem, pokud jsem živá, je přinášet sílu klesajícím a radu bezradným,“ vysvětlovala víra.

„A jak bezpečně poznám, že jsi živá?“ Dovolil si otázku člověk.

„Jsem neviditelná cesta, která vede od tvého nejnitiřnějšího svědomí, kde přestává být

upřednostňováno tvé osobní přání a umlká tvá mnohomluvná obhajoba sama sebe, tvých cílů a tvých metod. Jsem velmi jemná, ale zároveň pevná spojnice tebe s Tím, skrze něhož se žije, a mé příbuzenství s Ním poznáš podle přílivu moudrosti. Mám však také nevlastní sestru a bratra. Mou nevlastní sestrou je neživá víra, ta, která je použitelná jen do pěkného počasí a odvané s prvním závanem větru. Jak se objevila, tak zase zmizí, jako nedůležitá epizoda života, kterou lehce pohltí nezdar, smutek nebo zklamání. Jsem opakem této nevlastní sestry, která je jen ozdobou a přívěskem. Mám také nevlastního bratra. Jeho jméno je názor. Poznáš jej, neboť je pohotovým oponentem do diskuse, najde si vždy argumenty a vždy je v debatě umí obhájit. Avšak ani neživá víra ani obratný řečník názor tě nedovedou nikdy tam, kde umlkne hlas tvého sobectví a vše zjasní moudrostí a láskou.“

„Jsi podivuhodná,“ řekl víře člověk. „Tak ani nevím, kde se tu bereš a zda jsem našel já tebe nebo ty mne.“

Na tuto otázku víra neodpověděla...

Hadí nevěsta

Bohumil Houser

Bohumil Houser se narodil v roce 1922, mládí prožil jako syn českých rodičů v Bratislavě. Za války byl činný v odboji, za což byl zatčen a vězněn. Po únoru 1948 se mu se štěstím podařilo opustit Československo, několik let pobýval v Austrálii a v Německu. V té době byl již činný i na literárním poli a intenzivně studoval jógu. V říjnu 1956 se vrátil do vlasti, do Brna, kde žili jeho rodiče. Další život mu ztrpčovala StB, absolvoval mnoho výslechů, nebylo mu umožněno, aby našel práci dle svých schopností a znalostí, byl přinucen přijmout podřadná zaměstnání. V roce 1966 spolu s Milošem Mikotou a dalšími obnovil činnost téměř zaniklé náboženské obce českých unitářů v Brně, v níž působil až do konce života. Mimoto spolupracoval s brněnským Jóga klubem a na velmi vysoké úrovni se věnoval léčitelství. Zemřel roku 2005.

Doktor Kelly řekl manželce, že má na klinice velmi zajímavý případ, a proto se vrátí až k ránu. Ani v nejmenším o manželových slovech nepochybovala. Věděla, že je lékařem každým coulem a vášnivým vědcem. Nenáviděla ho proto a někdy jím kvůli tomu i opovrhovala. Lehce ji políbil, pak otevřel dveře do dceřina pokoje. Joan už spala. Vzal si klobouk, pokynul ženě a byl pryč.

Kelly uháněl chicagskou vilovou čtvrtí směrem na City. Nejel však na kliniku. Zabrzdil u Jezerního baru, do jeho buicku jako stín vklouzla Mary Simonová.

Mary byla ideálem všech studentů i učitelů psychologické fakulty, mnozí po ní toužili. Byla nejen krásná, ale i úspěšná a nadaná.

Snad proto, že se v ní smísila krev bělošská a černošská, měla tak překvapivé úspěchy v hypnóze a telepatii. Zajímala se o kult voodoo, a pokud její otec, továrník Símón, dobře vydělával, jezdila pravidelně na Haiti. Účastnila se tam obřadů a tančovala s domorodci až do zhroucení. O svých zkušenostech s bohyní Erszulíí napsala odborné pojednání, které vyvolalo rozruch po celých Státech.

Profesor i studentka mlčeli, seděli vedle sebe jako sfingy. Doktor Kelly se pohnul jako první. Plaše se úkosem na dívku podíval. Seděla vedle něho bohyně lásky haitských divochů, bohyně Erszulie. Rozjel se opatrně, protože cítil, že jeho myšlenky nejsou schopny soustředit se na řízení automobilu. Maryinu poslední stať znal už nazpaměť, hlavně pasáž, ve které líčí vlastní zážitky při rituálním tanci voodoo.

Bubnování k tanci voodoo na haiti, foto z 80. let 20. století. (Foto www.commons.wikimedia.org/wiki/File:Frisner_Augustin_drums_for_a_Vodou_dance_in_Brooklyn_early_1980s.jpg.)

Prudce zabrzdil, zapálil si. Mary se ani nepohnula. Strnule se dívala před sebe. Opět se rozjel, ale nebyl schopen kontrolovat tok myšlenek, silnice před ním se rozplývala.

„... Moje lebka je buben, každý úder bubínku žene mé nohy do sladkých okovů. Monotónní zpěvy opanovaly můj sluch a celou moji bytost. Cítím, že se ve zvucích utopím. Proč nepřestanou?! Proč jen nepřestanou!! Nemohu vysvobodit nohy z rytmu. Chytla jsem se do jejich pasti a topím se v sladké studni zvuků. Nic jiného neexistuje, není úniku. Bílá tma jako příboj oceánu zachvacuje cévy mých nohou a stoupá vzhůru se strašnou silou, proti které jsem bezmocná, a hrozí roztrhat mé tělo. Tma je příliš jasná, její třpyt mě oslňuje, v tom spočívá její temnota. – Děkuji Ti, Bože! – stačím ještě pronést vnitřním hlasem. Slyším příboj, strašný hluk nadpozemského hlasu, tisíce oceánů. Nadpozemský hlas volá: – Erszulie!! – zářící temnota proudí celým mým tělem, dostupuje až do mé hlavy. Jsem sražena k zemi a pak exploze...“

Musel zastavit. Podíval se sfnize do tváře přímo.

„Půjčte mi na chvíli volant,“ pronesla Mary nepřítomně. „Jedete špatně.“

Vyměnili si místa. Mary řídila jistě. Projeli několika ulicemi chicagské periferie a zastavili u neosvětleného domu. Připomínal skladiště. Mary uchopila doktora Kellyho za ruku. K jejímu překvapení plaše odstoupil.

„Jak chcete, půjdu první a představím vám členy sekty nesoucí znamení boží. Nebudete zklamán, uvidíte to, po čem už dávno toužíte, Hadí nevěstu.“

Odemkla vlastním klíčem. Prošli vlhkou chodbou, několika zamčenými dveřmi a sestoupili do sklepní místnosti. Matně osvětlená hala sloužila sektě jako obřadní síň. Byli posledními přichozími. Mary představila svého společníka kazateli a několika členům sboru a rychle usedli. Věřící shromáždění v hale byli podle vzhledu chudí lidé. Viděl mezi nimi několik míšenců a indiánů.

Hudba a sbor spustily řízný spirituál. Nástrojové obsazení kapely bylo velmi originální: dvě kytary, dvě harmoniky, basa a dva různě laděné bubny. Doktor se snažil udržet si nad děním v sále nezúčastněný nadhled, ale nedařilo se

Indiánský koš s motivem hadů. (Foto www.commons.wikimedia.org/wiki/File:Indian_basket_displayed_in_front_of_a_cloth_backdrop,_ca.1900_%28CHS-4823%29.jpg?uselang=cs.)

mu to. Brzy se divil, jak jasně si po letech vzpomínal na slova černošského spirituálu, který zpíval jako dítě. Se zápallem se zapojil do obřadu. Zpěv byl přerušován rytmickým tleskáním. Hudba a zpěv všechny sjednotily. Na pódium vystoupil kazatel. Hlubokým jasným hlasem přečetl úryvek z evangelia sv. Marka: „Znamení pak ti, kteříž uvěří, takto míti budou: Ve jménu mém dáb-ly budou vymítati, jazyky novými mluvíti... Hady bráti, a jestli by co jedovatého pili, neuškodí jim, na nemocné ruce vkládati budou a ti se uzdraví...“ Napětí se stupňovalo.

Kazatel pronesl krátké, ale velmi sugestivní kázání. Barvitě vylíčil hrůzy pekla, jeho oheň a neustálé trápení věčně zavržených. Jejich trápení nebude spočívat pouze ve vlastním utrpení, ale i v tom, že se budou muset dívat na blaho těch, kteří došli spasení v životě nebeském. Pak se kazatel podíval na hodinky: „Leta-dlo spásy odletí za tři minuty. Pomněte, že tyto tři minuty jsou vaše poslední možnost zachránit se.“ Dvě ženy a jeden starší muž omdleli. Mary doktora upozornila, že bledá, štíhlá, asi třicetiletá žena s rozzářenými očima, která právě vystupuje na pódium, je Hadí nevěsta.

Kazatel otevřel velký proutěný koš, ve kterém se vlnila těla nádherných chřestýšů. Hadí nevěsta s modlitbou přistoupila ke koši. Doktor dobře viděl, jak jí jemné chvění prostupuje celým tělem. Pak klidným pohybem uchopila největšího chřestýše, ten neváhal a ovinul se jí okolo ruky. Vztáhla ruku s hadem k věřícím,

Rituální chřestýší tanec šamanů indiánského kmene Hopi, při němž si šaman hada přikládá k ústům, foto okolo roku 1900. (Foto www.commonswikimedia.org/wiki/File:The_American_Museum_journal_%28c1900-%281918%29%29_%2817539590333%29.jpg?uselang=cs.)

na něž se přelila vlna vzrušení a chvění. Asi čtyři stopy dlouhý had zaujal útočnou pozici. Doktor cítil, jak mu po celém těle stéká studený pot. Takový kapitální kus chřestýše ještě nikdy neviděl.

Hadí nevěsta klidně pohladila volnou rukou zvíře připravené zaútočit. Chřestýš hrozivě zasyčel. Podle všech poznatků zoologů by vyprovokované zvíře mělo teď zaútočit. Doktor povstal, snad aby se pokusil ženě na pódiu pomoci, snad proto, že už déle hrůznou podívanou nemohl snášet. Mary ho káravě zatahala za sako.

Hadí nevěsta si zvolna ovíjela chřestýše okolo hlavy jako turban. Trans vrcholil. Políbila hada a podala ho staršímu muži, který k ní vztahoval ruce. Pak se dívka zhroutila a zůstala nehybně ležet na zemi.

Zatím ženy, muži i děti v náboženském vytržení brali do rukou jedovaté bestie a předávali si je kolem dokola. I Mary jednoho hada vzala do ruky, předala ho sousedovi a pak omdlela.

Kelly nemohl uvěřit vlastním očím. Sám se neodvážil uchopit nebezpečného plaza. Hadi doputovali rukama věřících zpět na pódium.

Kazatel a jeho pomocníci je ukládali do

koše. Sbor zanotoval starý anglosaský chorál ke chvále Krista Vítěze. Nastalo všeobecné uvolnění, lidé ležící v bezvědomí začali jevit známky života. Jen Hadí nevěsta se nehýbala.

„Je mrtvá!“ vykřikl Kelly a dral se zástupem k pódiu, aby pomohl Hadí nevěstě. Zjistil, že dýchá. Začal s oživovacími cviky.

„Nechte si své zákroky pro jiné a jinam!“ rázně ho odstrčila dívka Mary, která se také mezi tím probírala z bezvědomí. Nezbylo mu než ji poslechnout. Mary se sklonila k ležící dívce a cosi jí trpělivě šeptala do ucha. Bezvůlné tělo začalo jevit známky života a zakrátko dívka nabyla vědomí. Mary Nevěstě nabídla: „Odveze-me Vás domů.“

Dívka zdvořile a důrazně odmítla a ujistila je: „Cítím se nádherně.“

Blaženě se usmála a hbitě vstala.

Věřící se nakupili kolem ní, objímali ji a podávali jí ruce.

Kelly stál uprostřed věřících naprosto neschopen jakéhokoliv činu. Příliš mnoho šokujících zážitků zcela zaujímalo jeho vědomí i podvědomí. Nevěděl ani, jak se dostal domů.

Mary ho odvedla do auta, řídila, zavezla auto do garáže, a pak mu pomohla otevřít domovní dveře.

* * *

Hadí nevěsta bydlela sama na předměstí Chicaga v pokojíku s malou kuchyňkou. Když přišla domů, otevřela okno, usedla ke stolu, rozsvítila stolní lampu a otevřela bibli. Od jeze-
ra váł svěží vánek. Cítila se neobyčejně šťastná, osvobozená ode všeho pozemského nepokoje, jako po očištné koupeli. Večer dýchal klidem a mírem. Klidem a mírem, jaký snad naposledy panoval na této zemi tehdy, když se duch boží vznášel nad vodami.

Pokoj byl náhle surově přerván ječivým zvukem policejních sirén. Vnikal do uší, nořil se do útrob jako čepel skalpelu. Otevřeným oknem proletěl dovnitř do pokoje stín... nebyl to stín, ale štíhlý muž, celý v tmavém přiléhavém obleku. Zavřel za sebou okno s takovou samozřejmostí, s jakou většina lidí zavírá dveře svého domova.

Nedbaje na dobré vychování posadil se bez vyzvání a místo pozdravu na Hadí nevěstu zamířil pistolí a přikázal jí: „Zhasni světlo, jsou mi v patách! A mlč, nebo je po tobě!“

Dívka se ani v nejmenším nepolekala. Udělala, co jí přikázal.

„Nedělám to, pane, ze strachu, ale ze soucitu. Štvou vás, prcháte, bojíte se o život. Poznala jsem vás hned. Vaše fotografie je všude, na každém kroku. Lituji vás.“

„Drž hubu, rozumíš! Ještě jsem ti neslíbil, že tě nechám žít,“ vyštěkl na dívku.

Její hlas byl jako její tělo. Hlasem, stejně jako rukama, hladila a konejšila nebezpečného tvora: „Jacku Vaughame, včera jste zase zabil policistu. Jsou vám na stopě, ale u mě jste v bezpečí, protože tady je i ON, rozumíte. Tam, kde se sjednotí alespoň dva k modlitbě v Jeho jménu, je pak přítomen i ON sám. Modleme se, Jacku, okolí se hemží policisty, modlitba je vaše poslední naděje.“ Nenaléhala, nepřesvědčovala, prostě hlasem jen konejšila a hladila.

„Drž hubu, na tyhle řečičky už dávno nenaletim, nedráždí mě!“ Snažil se, aby jeho hlas zněl drsně a nekompromisně. Nedařilo se mu to.

„Když mě znáš, tak taky víš, jak to se mnou bylo od začátku, že jsem ji zaškrtil.“

Vytí sirén se přibližovalo, policejní auta projížděla ulici. V místnosti však napětí a nepokoj nerostly, ale rozléval se pokoj a klid. Když odjela auta, rozhostilo se i ticho. V nastalém tichu najednou Jacku Vaughamovi, vrahovi, zatracenci, vytanula na mysli jeho minulost – dětství, škola, rodina, až po poslední vzpomínku na zardoušenou snoubenku.

Proč vlastně? Proč ji zabil? Zabil ji prý ze žárlivosti, ale když její šíje, její hrdlo, celé její tělo se mu potměšile vysmívaly, potměšile, jako had. „Dábel, byl to dábel, který vedl moje ruce! Je to tak?“ vykřikl. Pokoj naplnil dívčin hlas: „Moje láska patří Bohu, ten, kdo miluje Boha, nemá v sobě nic, pro nikoho již nic nezbude.“

... Ach, ten hlas. Sedí vedle tatínka, je malým hošíkem a jsou s tatínkem u splavu na rybách. Nad korunami mohutných buků plynou bílé mraky. Ano, už ví, šumění listí, potoka a mraků, to je ono, to je ten zvuk, který ho nyní obklopuje... otřásl se a hrubě rozchechtal: „Pche, poslyš, nejsi ty tak trochu švihlá?“ Zapálil si uvolněně cigaretu, ale do cynismu se musel nutit: „Svatý řečičky, ty seš cvok! Přeci dábla a vraha musí každý člověk nenávidět. Nebo teda proč mě asi ti poldové honí a chtějí dostat na elektrický křeslo? Musí být dobro a zlo. Existuje bůh a dábel, den a noc, nejen krása a dobro. Dábel si taky řekne svý a kazí to tomu pábníčkoví, rebelant jeden. Nebo protihráč? Každý z lidí má na vybranou, s kým se spojí. Jestli ty miluješ dobro, pak automaticky stojíš na straně zákona poldů. Já jsem zabil. Rozumíš?! Já jsem několikrát zabil. Ani nevím proč. Nevím. Proč vlastně? Ty další, to je jasné, ty jsem zabil na útěku. Ale proč vlastně ta první?“

Hluboce vzdychl. „Dábel? Dábel mě svedl! Začal jsem mu sloužit.“ Uslyšel její tichý hlas: „Bůh stvořil na tomto světě všechno: zpěvavé ptactvo i dravce; světce i zločince, anděly i dáblly. Proč bychom tedy měli cokoli a kohokoli nenávidět? V každém z nás je Jeho jiskra.“

Hlasitě se rozesmál: „Hned rozsviť! Nemůžu tě poslouchat potmě. Musím si tě pořádně prohlédnout. Jo, jasně, zůstanu přes noc.“

„Můžete zůstat, jak dlouho budete chtít. Myslíte si, že bych vás poslala na smrt nepřipraveného, postavit se před Jeho soudnou stolicí?“

Rozsvítla stolní lampu. Pozoroval její štíhlé prsty, které před několika hodinami svíraly jedovaté hady, její svěží jiskrné oči. Ať se díval, jak chtěl, nezpozoroval v ní ani náznak strachu. Déle už ten pohled nesnesl. Vstal a začal přecházet po pokoji. „Myslíš si, že naletím na svatý řečičky? Ke komu patříš? K metodistům? Ke svědkům Jehovovým? Jen to prozrad'. Kdysi jsem taky chodil do kostela.“

Vlídne na něho pohlédla: „Patřím k těm, kteří na sobě nesou znamení boží.“

„Snad ne k těm, kteří při modlení chytají chřestýše holýma rukama?“

„Právě k nim,“ usmála se a přikývla, „jestli chcete, uvařím vám kávu.“

„Myslíš si, že jsem blbej!“ zareagoval podrážděně. „Dej sem klíče od bytu.“

Podala mu je. Zamkl, důkladně prohlédl malý chudý byt a uklidněný svolil: „Teď můžeš uvařit to kafe.“

Po bouřlivém a hlučném úvodu plynul hovor mezi vrahem a Hadí nevěstou stále tišeji. Muž se divil, jak mohl právě téhle dívce svěřit všechny podrobnosti svého života. Pro ni jeho zpověď znamenala velmi mnoho.

* * *

Po týdně Jack Vaughan téměř zapomněl, že je vrah a štvanec. Nedávnou realitu vnímal jako nejasnou vzpomínku na dávno přečtený dobrodružný román, jako vyprávění *true criminal story* ze zaprášeného policejního archivu.

Hadí nevěsta odcházela z domova časné ráno a vracela se pozdě odpoledne. Prodávala ve velkém obchodním domě v City. Byla velmi schopná prodavačka, bylo by možné považovat ji za typickou průbojnou americkou ženu. Po práci nakoupila, obstarala nejnütnější a nejkratší cestou spěchala domů.

Jack ji netrpělivě očekával. Také on měl své každodenní povinnosti.

Uklidil, připravil vydatnou večeři. Každý den musel vzpomínat na nejstarší dojmy z dětství a podrobně je zapisovat. Hadí nevěsta pečlivě kontrolovala jeho zápisky. Nikdy nebyla docela spokojena, vždy objevila to, co Jack chtěl zatajit. Další den měl zamlčené doplnit. Dalším důležitým úkolem bylo prostudovat kousek bible.

Jack si postupně čtení knihy velmi oblíbil, pod jejím vedením se mu vše zdálo zajímavé a srozumitelné.

Za své prohřešky si časem sám uložil trest: přestal kouřit. Nejdříve své rozhodnutí snášel těžce, postupně jeho vůle sílila: charakter se zlepšil. O budoucnost se nestrachoval. Hadí nevěsta mu slíbila, že může zůstat navždy. Po týdnu společného života nepochyboval.

Přišla sobota. Domluvili se, že večer stráví na shromáždění sekty nesoucí znamení boží.

Chystali se k odchodu, když zadrnčel zvonek. Oba sebou překvapeně trhli. Žádnou návštěvu neočekávali. Jack se raději uchýlil do koupelny. Hadí nevěsta otevřela. Stál tam doktor Kelly s nádhernou kyticí.

„Dovolil jsem si vás navštívit a nabídnout vám doprovod na shromáždění,“ sebevědomě se usmíval. Myslel si, že zná lidi jako ona ze své klinické praxe a že je umí ovládat. „Nemusíte spěchat, venku mám vůz.“ Významně jí podával kyticí: „Posledně jste byla ohromná. Lidé ve shromáždění vás mají velice rádi. Mě jste také okouzila. Proto jsem si dovolil.“ Opět se na ni drze, sebevědomě a mnohoznačně usmál.

Hadí nevěsta zdvořilosti neopětovala, neusmála se. Cítila nebezpečí. Doktor Kelly její pocity nevnímal. Byl si jist svým profesionálním uměním. „Brát do rukou takové nebezpečné bestie! Dovedete si vůbec představit, kolik byste dostala za takové představení v nočním klubu nebo ve varieté? Jste velmi přitažlivá. Víte to? Několik nocí jsem kvůli vám nespál. Sex-appeal je u žen při vystoupení na jevišti důležitý. V Hollywoodu se platí zlatem. Přišel jsem proto...“ Vzal ji za ruku, dovedl ji k pohovce a sedl si těsně vedle ní. „Vaše oči...“

Prudce se mu vytrhla a vyskočila. I on byl překvapen. Nebyl připravený na odmítnutí, byl si jistý sám sebou, svým úspěchem. Jeden z nich zavadil o stůl, skleněná váza se převrhla a na zemi se roztříštila. Kelly se chtěl vrhnout na Hadí nevěstu, ale rána do brady ho srazila. Po třetím úderu si uvědomil, že leží na zemi a vyplivl vyražený zub, utřel si krev ze rtů. Nad ním jako bůh pomsty stál Jack: „Prokletej krvavej pse, zbabělej bastarde! Tak proto jsi sem vlezl?“ V ruce se Jackovi zableskl velký střep z rozbité vázy. Doktor zděšeně vzhlédl k Hadí nevěstě. Ta

chytila Jacka a prosila ho: „Jacku, nebij ho, neublížil mi, nech ho, prosím, odejít. Vy pane, se běžte do koupelny umýt.“

Doktor Kelly nebyl nijak vážně zraněn. Měl vyražený zub, prokousnutý ret a pod levým okem modřinu. Bez jediného slova opustil byt. Teprve když seděl ve svém buicku, si uvědomil, že muže, kterého tak nečekaně potkal, odněkud zná. Zabrzdil u nejbližší nálevny. Místnost byla prázdná, barman na něho spiklenecky chápavě mrkl. Kelly si objednal dvojitou whisky. Neměl náladu se vybavovat se zvědavým barmanem a sáhl proto instinktivně po novinách. Okamžitě ho upoutal tučný nápis: „5000 dolarů za vraha Jacka Vaughama.“ Fotografie – ano, to byl ten muž, který mu překazil plán s Hadí nevěstou.

„Můžu si zavolat?“ vybafl na obsluhu. Otrávený barman pokynul směrem k telefonu. Doktor Kelly policii oznámil, že zná místo pobytu zabijáka Jacka Vaughama. Uvedl, že hledaný je členem sekty nesoucí znamení boží, popsal místo, kde se konají tajná shromáždění sekty, ochotně nadiktoval své jméno, adresu, číslo vozu i místo, odkud právě telefonuje.

Cítil se opět klidný a vyrovnaný, jako po dobře vykonané práci. S požitkem dopil. Pět tisíc dolarů – tak lehce peníze ještě nevydělal. Jeden telefonát a za něj může Mary pozvat na luxusní dovolenou v Karibiku. Haiti Mary přece stále přitahuje. Hned teď pojedje za Mary!

Zaplatil, nasedl do vozu, zapálil si cigaretu. Vzrušení a neklid si ho začaly znovu podmaňovat. Mary bydlí asi třicet mil od Chicaga. Jižní dálnice je rovná jako šňůra, za chvíli měl na tachometru osmdesát mil. Netrpělivě sešlápl plyn ještě více. „To je rychlost,“ chtělo se mu křičet. Zapnul raději rádio, přešel stupnici a zaujalo ho rytmické bubnování. Byla to reportáž o kultu voodoo z Haiti. Taková náhoda!

Bubnování sílilo. V podvědomí mu ožívala slova Mary: „Moje lebka je buben... každý úder bubeníků... žene mé nohy do sladkých okovů... cítím, že se v těch zvucích utopím...“

Hlasatel upozornil na prudkou změnu v rytmu: „Toto je rytmus pro vyzývání bohyně smrti.“

Silnice rovná jako šňůra, na tachometru devadesát mil, za pár minut bude u Mary.

„Monotónní bubnování opanovalo celou mou bytost,“ ozvala se Mary v jeho podvědo-

mí. „Proč nepřestanou, proč jen nepřestanou! Chytila jsem se do jejich pasti a teď se topím v sladké studnici zvuků.“

Rytmické bubnování v rádiu zesílilo. Pokusil se ubrat plyn, ale nohy mu vypověděly poslušnost. Chytil se do pasti zvuků. Pokusil se zvednout pravou ruku. Chtěl, usilovně ji chtěl zvednout, ale nemohl. Poznal, že není úniku. Před sebou jasně viděl obrysy čerpací stanice, za ní následuje prudká zatáčka. Byl bezmocným zajiťcem bubnů. Prokletá autohypnóza.

Bílá tma jako příboj oceánu vytrvale vzlínala a zachvacovala celé jeho tělo. Uviděl tvář, její tvář, tvář bohyně smrti a pomsty. Auto plnou rychlostí narazilo do domku čerpací stanice a lehkou stavbu rozmetalo.

Hadí nevěsta se opozdila a neměla čas představit Jacka vedení sboru. Když přicházeli, už hrála hudba a sbor notoval sugestivní spirituál. Bubny, basa, kytary, chromatické harmoniky a rytmické tleskání ožívaly podmíněné reflexy stupňující psychické napětí.

Kazatel mluvil o těch, kteří se snaží udržet u vlády knížete tohoto světa, který brání zřízení království božího, o těch, kteří místo aby snímali tíhu osudu a hříchy věřících, snažili se jim vsugerovat pocit viny. Promluvu zakončil barvitým líčením hrůz posledního soudu, který zcela jistě nastane brzy. V líčení trestů zavržených daleko předčil Danta. Dva věřící omdleli. To bylo pro kazatele znamením, že je čas otevřít koš s chřestýši. Jeden z hadů se měl dnes obzvláště čile k životu.

Hadí nevěsta pozvedla oči k modlitbě, ale boží chvění se nedostavovalo. Pohlédla vyčítavě na Jacka a pozvedla ruce dlaněmi vzhůru.

Nacvičené gesto jí pomohlo pocítit Jeho blízkost a pronikavé chvění prostupovalo celou její bytost jako sluneční paprsky. Chřestýš se jí doplazil k nohám. Uchopila ho a nechala několik vteřin viset bezvládně hlavou dolů. Pak si ho ovinula okolo krku.

Jack vyskočil, hleděl na ní vytřeštěnými očima, popošel směrem k pódiu, ale Hadí nevěsta už nic z okolního světa nevnímala. Trans se stupňoval a přenášel se z jednoho věřícího na druhého.

„Tanec“ chřestýšů. (Foto www.commonswikimedia.org/wiki/File:Rattlesnake_Dance_01.jpg?uselang=cs.)

Had se začal sám z objetí Hadí nevěsty odvíjet a vztyčil se nad její hlavou. Hadí nevěsta připomínala hinduistické božstvo. Jack sepal ruce a přistoupil těsně k ní. Kazatel se snažil Jackovi naznačit, aby poodstoupil. Pozdě. Chřestýš záútočil a uštkl Jacka do krku. Všichni strnuli hrůzou, jen Hadí nevěsta nic nevnímala. Přitiskla si hlavu smrtícího plaza na čelo, odvinula zbytek dlouhého těla ze svého krku a zvedla zvíře vysoko nad hlavu. Jack k ní vztáhl obě ruce a ona mu předala hada, který se nyní choval zcela klidně. Ovinul se Jackovi kolem paže a položil si hlavu na místo vražedného uštknutí.

Kazatel nevycházel z údivu. O takovémto předání hada dosud neslyšel. Trans dosáhl nejvyššího možného vrcholu. Na Jacka začal působit hadí jed. Dříve než mohl předat hada dalšímu věřícímu, zhroutil se v křečích.

Ve dveřích zarachotil klíč. Do sálu se nahrnul přepadový policejní oddíl poručíka Philipse. Přesně mířené krátké dávky ze samopalů usmr-

tily chřestýše v koši i toho v Jackově objetí. V té chvíli byl Jack už mrtev, což potvrdil i přivolaný lékař.

Poručík Philips si otřel kapesníkem zpoceně čelo a obrátil se k věřícím: „Dámy a pánové, jste až do zjištění totožnosti zadrženi pro nedovolené tajné shromažďování a ohrožování života spoluobčanů. Nikdo ať se nepokouší o útěk.“

Na útěk nikdo nepomýšlel. Všichni stáli klidně a nevzrušeně. Je to přece Jeho vůle. Trpět pro velikost slávy boží je první zásadou sekty.

Hadí nevěsta se zvolna probouzela. Policisté odváželi Vaughanovo bezvládné tělo. Za policisty vnikli do sálu novináři. Cvakaly fotoaparáty, bzučely kamery.

Posledním ze sekty, kdo jako vězeň opustil sál, byla Hadí nevěsta. Nevěděla nic o Jackově smrti. Její tvář zářila svěžestí a čistotou jako po zázračné koupeli.

„Hady brátí budou, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim.“

Jeho slib se opět vyplnil!

Zvířata v mém životě

Milan Lustig

První zvíře, které vstoupilo skutečně významně do mého života, byl pes (dalo by se říct: pes-hlasatel).

Ten náš pes byl „toulavý“. Při každé příležitosti utekl z domu a (zřejmě radostně) pobíhal po Slavkově. A tak když z porodnice oznámili, že jsem se narodil, veselí tatínkovi kumpáni neváhali, milého psa chytli, přivázali mu na krk modrou mašli (= kluk) a otevřeli dveře na ulici. Více ho nemuseli pobízet, aby smluvený úkol s chutí splnil.

Druhé zvíře vstoupivší významněji do mého života, o němž vím (samozřejmě z vyprávění – stejně jako o prvním), byl zase pes. To bylo v době, kdy už jsem se jakž takž naučil batolit a rád jsem se batolil (zřejmě ještě převážně „po čtyřech“) po dvoře mezi mnohými domácími zvířátky. A zřejmě jsem na chvíli unikl pozornosti mé pracovité maminky a ztratil jsem se. Zoufalá maminka běhala, hledala, volala – já nikde. Snad mohla mít i obavy, že jsem spadl do rybníčku na zahradě. Až po delší době jsem byl objeven jak se, ani nedutaje, šťastně tulím ke psu v jeho boudě.

Na další zvířata si již vzpomínám sám, byť zpočátku jen matně.

Ve Slavkově a okolí byl dědeček znám svou *kanáří školkou*, kde mladé kanáry učil zpívat. No, nedělal to tak, že by jim předzpěvoval a vysvětloval, ani „na to neměl lidi“ s dobrým hlasem a podobně. Bylo to tak: Podstatným vybavením kanáří školky byla vzdušná zatemněná vysoká úzká skříňka se dvěma sloupci přihrádek nad sebou, do nichž se vešly přenosky (malé klece), v nichž byli mladí kanáři, které si chovatelé přinesli k naučení zpěvu. Mezi mladé kanáry dal dědeček jednoho starého kanára, dobrého pěvce (předzpěváka). Kanáři se v šeru a bez možnosti pozorovat okolí nudili, a tak o to intenzivněji zpívali a mladí kanáři napodobovali krásný zpěv zkušeného předzpěváka. (Je

Pes-hlasatel. „...veselí tatínkovi kumpáni neváhali, milého psa chytli, přivázali mu na krk modrou mašli (= kluk) a otevřeli dveře na ulici. Více ho nemuseli pobízet, aby smluvený úkol s chutí splnil.“ (Foto [www.commons.wikimedia.org/wiki/File:A_dog_day;_or,_The_angel_in_the_house_\(1902\)__\(14799710213\).jpg?uselang=cs](http://www.commons.wikimedia.org/wiki/File:A_dog_day;_or,_The_angel_in_the_house_(1902)__(14799710213).jpg?uselang=cs).)

známo, že zpěvní ptáci napodobují zpěv jiných, například kos žijící u moře mívá ve svém zpěvu trylky racka, papoušek dokonce mate svého majitele dokonalým napodobením zvuku telefonu.)

Jednou, to už mi bylo asi devět let, nám ramlice (králičí samice) uhynula po porodu. V pelišku pečlivě vystlaném srstí, jak to ramlice dělají, bylo asi sedm ještě slepých mláďátek – prohlednou zpravidla pátý den po porodu. Dospělí mi sice tvrdili, že mláďátka je třeba milosrdně utratit, že jinak by stejně uhynula, ale já: „No to rozhodně ne, vraždit ne!“ Měl jsem silnou víru, že je dokáži zachránit. A tak jsem vzal skleněnou lahvičku, do ní korkovou zátku, kterou jsem provrtal a prostrčil jí kus ptačího brku, běžel rychle do města koupit nový (aby byl čistý) „ventilšlaušek“ (tenká hadička ke starému typu ventilku k bicyklu), jeho kus nasadil na brko a kojící láhev byla hotova. Všechny její díly jsem důkladně vyčistil a vyvařil, smíchal 1 : 1 svařené kravské mléko a heřmánkový čaj a kojil mláďátka umístěná v čisté vystlané krabici. Zpočátku nechápala o co jde; musel jsem jim tlamičky ná-

silně otvírat a do tlamičky strkat ventilšlausek, čemuž se svou malou silou nejprve bránila. Ale když jsem jim z „dudlíku“ vytlačil trochu mléka do tlamičky, začala dychtivě sát. Hurááá, v první fázi bylo vyhráno! Chudáčci, než se mi podařilo všechno nachystat, museli být důkladně vyhledováni! Ten, který byl výrazně menší než ostatní, ale měl se z nich nejvíce „k světu“, byl nejochočenější: běhal za námi jako pesek, a když si někdo na dvoře sedl, přiběhl k němu, skočil mu do klína a chtěl se mazlit.

Málokdo by asi uhodl, který je můj nejmilejší pták. Níže vysvětlím, proč je to právě rorýs. Přestěhovali jsme se tehdy do bytu v sedmém (posledním) podlaží s okny do dvora, kde hnízdilo mnoho rorýsů. Jeden pár dokonce hnízdil „v naší kuchyni“. Ve zdi byl totiž již nefunkční shoz popela (šachta), který měl v horní části kuchyně odvětrávací otvor do dvora, v němž se rorýsi uhníždili a opakovaně se tam snad týž pár na léto vracel. Přes ztenčlou stěnu jsme je jasně slyšeli, obzvláště mladé, jak se halasně hlásili o potravu. Rorýsy jsem vydržel pozorovat po mnoho hodin, obzvláště jejich let, jehož technikou v mých očích vysoce vítězili nad všemi jinými ptáky. Rorýs se svými dlouhými a úzkými křídly létá rychle a energeticky úsporně. Hnízdí obvykle vysoko. Let začíná spuštěním se střemhlav dolů, čímž rychle nabude velké rychlosti – vlastně potenciální energii přeměnění v kinetickou; a naopak, když přistává k usednutí (převážně do hnízda, jinde usedá jen málo), tak letí hodně pod místo usednutí a v poslední fázi letu nasměruje let téměř svisle vzhůru a téměř se i zastaví ve vzduchu, čímž vlastně energii kinetickou prakticky bez ztráty přeměnění na potenciální. Jiní ptáci naproti tomu při přistávání pohyb ubrdí křídly o vzduch, čímž kinetickou energii ztrácejí a musejí ji zase pracně získávat při vzletu prací svých křídel! Kromě noci se rorýs nikde na dlouho nezastaví a vydrží celý den létat a shánět potravu pro mladé. Dovede za letu sezobnout mouchu sedící na zdi domu, a to tak, že letí pod tu sedící mouchu, těsně u zdi nasměruje let vzhůru, u mouchy se téměř zastaví, sezobne ji, přetočí se a padá dolů, aby

Letící rorýs. (Foto www.commons.wikimedia.org/wiki/Apus_pallidus#/media/File:Apus_pallidus_-_Greece-8.jpg.)

rychle získal rychlost – to vše s nepatrným energetickým výdajem. Trajektorie (dráha) letu rorýsa v zatáčkách mi poměrně přesně připomíná lemniskátu, tedy křivku, podle níž se dělají oblouky železničních tratí pro výhodný hladký průjezd vlaku (jako by znal fyziku). *Prostě let rorýse je elegantní a jeho vytrvalost překvapivá.*

Uvádí se, že rorýs pro svá dlouhá křídla není schopen vzletnout ze země, a proto nikdy na zem neusedá. Je to pověra: Několikrát jsem pozoroval opak. Ovšem rorýs během světlého dne vůbec málokdy usedá, obzvláště na zem (jeho hlavní zájem je chytat létající hmyz, a nadto při usednutí na zem zbytečně ztrácí energii a při vzletání ze země jí poměrně dost spotřebuje).

Uvádí se zvláštní jev: Rorýsi, kteří celý den létali, se někdy večer shluknou ve velké hejno, které vyletí vysoko až i nad mraky a vydrží létat celou noc. Je domněnka, že ptáci ve středu hejna za letu i spí a ti na okraji je vedou a střídají se (popisují to například piloti). A po takové noci snad rorýsi vydrží létat ještě celý světlý den.

Světlo víry z daleké Transylvánie

Petr Samojský

Je dobré události plánovat, obzvláště takové, které vyžadují nějakou míru organizace, které zahrnují větší počet aktivit či programů a na další jsou navázány. Někdy je ovšem člověk postaven před hotovou věc a musí se rozhodnout: bude organizovat událost, na jejíž přípravu je minimální čas, anebo ji odmítne? Rozhodnutí je tím obtížnější, když událost se jeví jako velmi zajímavá, ale riskovat neúspěch...?

Berte prosím, milí čtenáři, tento úvod jako nutnou ilustraci té skvělé neděle, kterou jsme v pražské Unitarii prožili s přáteli z Transylvánie. Na samém konci února letošního roku totiž přišel e-mail s prosbou o pomoc. Skupina transylvánských unitářů se chystala navštívit Prahu při své cestě Evropou a chtěli poradit, jak sehnat levné ubytování, které by současně poskytl parkování pro autobus. Kromě toho se také ptali, zda by se jejich skupinka cestovatelů mohla přijít podívat na naše shromáždění, že by nás rádi poznali.

Fotografie z návštěvy transylvánských unitářů v pražské obci.

(Autory fotografií jsou Ondřej Svatoš a Luboš Zámeš, 2016.)

Následoval proud výměňovaných zpráv, ovšem proud spíše pomalejšího tempa, protože odpovědi chodily někdy s povážlivým odstupem. A tak domluvit všechno potřebné zabralo opravdu hodně času a energie, při uvážení co všechno se nakonec odehrálo, a co tedy muselo být leckdy až urputně vykomunikováno. Obdivuhodný v tom směru je výkon našeho ústředí, protože zajistit levné ubytování v centru Prahy s parkováním pro autobus nebyl oříšek se zrovna měkkou skořápkou.

Navzdory šibeničním termínům a složitostí komunikace se všechno podařilo dolažit. Místo pasivní návštěvy proběhne sdílené shromáždění, vedené v maďarštině a češtině (ve snaze oprostít se od angličtiny) více účastníky, po shromáždění pak bude ještě nabídnut teologický seminář s prakticky orientovanými otázkami, týkajícími se osobní a sdílené víry. Proto byl také celé události dán titul *Světlo víry z daleké Transylvánie*, míněno s dovětkem *kteřé sdílíme s vámi, českými unitáři*. A k organi-

zaci samé snad ještě malá poznámka, totiž že poslední detaily byly laděny teprve v průběhu noci před akcí samotnou.

Shromáždění probíhalo s liturgickým obsahem, který pražská Unitarie užívá – aby v tomto smyslu naši přátelé poznali naši tradici. Pro zapálení kalicha byla použita slova Francise Dávída, který je napsal před svou smrtí, když byl vězněn na hradě Déva: *„Ani meč papežů, ani kříž, ani znamení smrti – nic nezastaví pochod pravdy. Psal jsem, co jsem cítil, a to jsem také kázal v dobré víře. Jsem přesvědčen, že až budu odstraněn, učení falešných proroků padne.“*

Jako hlavní inspirace před promluvou byl použit text transylvánské *Deklarace náboženské svobody*, která se řadí k prvním svého druhu v evropských dějinách: *„Jeho Výsost, náš Pán, na tomto sněmu znovu potvrzuje, že na každém místě budou kazatelé kázati a vysvětlovati evangelium, slovo boží, tak jak mu každý sám rozumí. Pokud se to shromáždění líbí, budiž. Pokud nikoli, nikdo je nebude nutit, neboť jejich duše by nebyly spokojeny. Bude jim povoleno držeti si kazatele, s jehož učením souhlasí. Tudiž žádná nadřízená osoba aniž kdo jiný nebude kazatele napadat, žádný nebude nikým hanoben za svou víru [...] podle předchozích ustanovení [...] a není povoleno, aby kdokoli vyhrožoval komukoli uvězněním či odvoláním z úřadu na základě jeho učení. Jeli-kož víra je darem božím a přichází skrze slyšení, skrze slyšení slova božího.“*

Následovala promluva, kde míra improvizace zúčastněných vrcholila, protože Csongor Benedek, budoucí transylvánský duchovní se o její finální podobě rozhodl doslova při cestě od své židle k řečnickému pultíku. Její text byl podle tohoto rozhodnutí s notnou dávkou improvizace přednesen maďarsky a lehce (či méně lehce) se odlišoval od původní verze přeložené do angličtiny, z níž vycházel náš český překlad. Řečník tím vzbuzoval opravdu velký zájem ve všech posluchačích, kteří se podívali přinejmenším časové disproporcnosti maďarského slova a českého překladu. (Tuto promluvu najdete na stranách 35 a 36.)

Po promluvě přišel snad nejvíce zvažovaný a nejhlubší moment. Všichni účastníci byli vyzváni k uvědomění si, na čem jejich osobní

víra stojí, jak důležitá pro ně je a jak je současně důležité tuto víru sdílet. A že symbolem této víry může být i plamínek svíčky, který zapálíme společně. Vytvořili jsme kruh, kdy již rozžehnuté světlo víry bylo sdíleno člověk od člověka, až jsme spolu stáli a vytvářeli to zjevně viditelné společenství, jež přesahuje osobní individualitu a vytváří světlo společné, které pak jedince zpětně posiluje na jeho cestě. To byl skutečně nejsilnější moment našeho shromáždění: lidé různých osudů, s různými názory a životními zkušenostmi, a přece tmou nevědomosti prosvětluje společným světlem.

Pro tradiční českou unitářskou meditaci byla použita slova transylvánské písně, kterou důvěrně známe a která patří mezi naše nejoblíbenější písně vůbec: *„Hledej Ticho, chraň si Ticho, kéž ti Ticho náleží. Najdi Ticho, chraň si Ticho, kéž na Tichu záleží. Láska věří, Láska dává, s Láskou nikdo neprohrává, síla její vítězí. Hledej Pravdu, chraň si Pravdu, kéž ti Pravda náleží. Najdi Pravdu, chraň si Pravdu, kéž na Pravdě záleží. Láska věří, Láska dává, s Láskou nikdo neprohrává, síla její vítězí.“*

Duchovní zakončení shromáždění bylo jako obvykle poskytnuto zhasnutím kalicha se slovy v obou jazycích: *„Zhášíme náš kalich, ale jeho světlo zůstává v našich srdcích!“* Pak, už po závěrečné písni *Jdi s pokojem*, kterou v Transylvánii také dobře znají a je možné ji brát jako univerzální a mezinárodní, jsme shromáždění ukončili.¹

Po krátké přestávce následoval teologický seminář, kde transylvánská a česká strana měly své zástupce. Za pražskou Unitarii promluvil Ladislav Pivec (pamětník starých časů), Michal Kohout (předseda obce) a Karen Ercolino (práce s mládeží). Střídali se s protějškem tvořeným zástupci transylvánských unitářů v odpovědích na následující osobní otázky:

Co považuji za základ mé osobní a naší společné unitářské víry?

Jak svou víru sdílím a jak ji sdílíme my?

Může moje osobní a naše sdílená víra mít vliv na náš svět, a jak?

¹ Video ze shromáždění můžete shlédnout na internetové adrese: www.youtube.com/watch?v=ElrcstU_xo0.

Po krátkých proslovích všech řečníků následovala společná debata. Z ní byly znát rozdílné zkušenosti rozdílných kultur, protože přece jen lidé Transylvánie za vlády Nikolae Ceaușeska prožívali jiné doby než Češi za Gustáva Husáka a také roky od změny režimů probíhaly hodně odlišně – i co se týče vývoje našich duchovních směrů. Naše tradice jsou od sebe i dnes hodně odlišné; zatímco transylvánské unitářství je de facto stále ještě liberálním křesťanstvím, ne úplně nepodobné například Československé církvi husitské nebo Českobratrské církvi evangelické, v Československu bylo unitářství ustanoveno s úplně jiným základem a posláním (takzvaný třetí proud české religiozity, svo-

bodomyslná spiritualita na pluralitním základě, tvůrčí a pokrokové náboženství). Navzdory našim rozdílnostem však bylo zřejmé, že jsme „jedna parta“, protože to, co nás spojuje, byť je to neviditelné, je mnohem silnější než viditelné vnější rozdílnosti.

Naši přátelé pak měli oběd a další program, který si organizovali sami, a my jsme se rozešli do svých domovů. Všichni snad s pocitem, že to bylo skvěle prožité dopoledne a že jsme měli jedinečnou příležitost setkat se se sestrami a bratry, kteří jsou v moha věcech jiní, ale přece jsme s nimi v důležitých věcech zajedno. Totiž v povědomí o jednotě boží, v lásce, úctě a naději.

Život jako dlouhá cesta

Csongor Benedek

Chtěl bych dnes promluvit o životě. O životě jako dlouhé cestě, která, alespoň jak to vnímám já, má mnoho zastávek, milníků, kopců a údolí a která tě leckdy zavede do nečekaných destinací... Putuješ dál podle své víry a přesvědčení, podle toho, co už všechno víš, a na té cestě, pokud je třeba, využíváš pomoci. Věřím, že náš život na Zemi je jako cesta a my jsme poutníci, kteří putují z neznámého místa do místa konečného určení, které nebylo nikdy nikým popsáno ani spatřeno.

Ano, nějaký, třeba i docela maličký náznak informace o konečném určení naší cesty by se hodil. Dal by nám pocit jistoty. Ale bohužel musíme připustit tajemství a neznámo. Obzvlášť my, unitáři, nebo ti, kdo se teprve o naší víře učí, kdo vždy chtějí poznávat víc, pro koho je klíčové ptát se a bádát, snažit se pochopit a naučit a zakoušet víc. Časem musíme připustit podstatu své existence. Ale i s tím vším, co nemůžeme nikdy poznat, tváří v tvář neznámému, jsou věci, kterým můžeme důvěřovat, že nás povedou.

Můžeme se spolehnout na to, že život je dar. Velmi zvláštní dar, pocházející od Boha! Uvažovali jste někdy o tom, přátelé, že život je zázrak a že vy jste jen jednou z osob, kterých je na naší planetě sedm miliard? Jaká byla pravděpodobnost, že ty nebo já dostaneme příležitost být, získat od Boha dar existence? Nemyslíte, že bychom takovou věc měli vzít vážně? Musíme být odpovědni za to, jak svůj život na naší planetě žijeme.

Život je také tajemství... Anebo bychom jej mohli nazvat tajemnou cestou. Nikdy nevíš, jak dlouho ti cesta potrvá či kolik zastávek na ní budeš mít. Ale jedna věc závisí zcela na tobě...

Csongor Benedek, dokončuje studia na teologickém semináři v rumunské Kluži (Kološváru), pochází z rodiny unitářského duchovního, vystudoval také cestovní ruch.
(Foto archiv autora.)

S kým jsi ochoten tou cestou jít? To je tvá volba! A to je to, čemu unitáři v Transylvánii věří: Bůh nám dal svobodnou vůli, takže máme vždycky možnost volby – co udělat, jak se chovat nebo reagovat.

To je také to, co Ferenc Dávid před čtyřmi sty padesáti lety udělal: zvolil si následovat svou svobodnou vůli, přehodnotit a přeformulovat své vlastní pojetí Boha a víry. Zvolil cestu, která se postupem času stala tím, čemu dnes říkáme unitářství.

My dnes také můžeme volit mezi dobrými a špatnými věcmi, můžeme si vybrat, čemu věříme, můžeme si zvolit svou víru, můžeme si vybrat ty, se kterými budeme cestu života sdílet. A ti, které si vyvolíme jako své druhy na naší pouti, budou mít samozřejmě na průběh naší cesty vliv. Toho jsme si opravdu dobře vědomi, a proto také slavíme skutečnost, že uni-

táři v České republice a unitáři v Transylvánii jdou jednou společnou cestou! Přestože máme vlastní životy a vlastní problémy, je tu něco, co nás sjednocuje... A to je naše víra, naše principy.

My žijeme v zemi, kde jsou etničtí Maďaři minoritou o velikosti 1,2 milionu lidí mezi osmnácti miliony Rumunů. V minulosti lidé často kritizovali transylvánské unitářství pro to, že je prý příliš racionální a liberální. Že jeho způsob výkladu bible a jejího učení by snad časem ani neměl být chápán jako náboženství. Pravda je, že mezi některými transylvánskými unitáři žije rčení, že „unitářství je víc než náboženství“, a jsme na něj hrdí.

Věříme, že způsob našeho porozumění a interpretace učení Ježíše, kterého nepovažujeme za Boha, ale za našeho duchovního učitele, a způsob, jakým toto učení používáme během našeho každodenního života, má vliv a pozvedá naše náboženství na vyšší úroveň, kterou se přibližujeme křesťanštějšímu způsobu života.

Poznávání unitářů v jiných zemích světa, a teď konkrétně v České republice, nám pomůže porozumět, kdo jsme my, že v Transylvánii nejsme osamoceným společenstvím, které se snaží přežít. Jsem si jist, že jsme si jako společenství a organizace podobní, že jsme na stejné cestě a jdeme cestou duchovního života společně. A že tou stejnou cestou putujeme již pár století, jen jsme potřebovali nějaký čas, abychom se vzájemně našli.

Dnes stále putujeme stejnou cestou, o které jsem řekl, že byla naznačena Ježíšem, naším du-

chovním učitelem, a která je vymezena etikou čistého života plného lásky a radosti. Můžeme mít rozdílné problémy během našeho každodenního života, ale radost a trable, stejně jako radost a smutek, můžeme sdílet.

Naše transylvánská unitářská víra reprezentuje malou komunitu (asi čtyřicet až padesát tisíc lidí). Je to poměrně malý region v Rumunsku, s malými vesnicemi a městy, s lidmi a jejich vírou, která je velmi podobná té vaší, a jejich každodenní život i radosti jsou také podobné těm vašim.

Mít partnerství, nějaký most mezi námi unitáři tady u vás i tam u nás, znamená sdílet víru a kráčet společně, je to jako úmluva mezi dvěma stranami, která byla v tichu naplněna a vedena božím duchem.

V Transylvánii máme vyznání víry, které je učeno ve škole a později recitováno mládeží před jejich kongregacemi při oslavě dosažení dospělosti. Toto vyznání shrnuje naši unitářskou víru a nese určitou podobnost s vašimi českými unitářskými principy. Zní takto:

Věřím v jednoho Boha, věčného tvůrce života.

Věřím v Ježíše, našeho duchovního učitele.

Věřím v poslání unitářského společenství.

Věřím v odpuštění hříchů a věčný život.

Osobně bych ještě chtěl dodat jednu poslední větu k tomuto vyznání: „Věřím, že společně putování nás učiní silnými.“

Lidská práva nejsou na prodej

Pavel Sedlák

V úterý 28. března jsem si vzal v práci volno a vyrazil s tibetskou vlajkou do Prahy, kde byla v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta ohlášena demonstrace na podporu lidských práv. Demonstrace proběhla na ostrově Kampa. Měl jsem chvíli času, tak jsem asi dvacet minut postál na náměstí s tibetskou vlajkou. Většinou jsem zaznamenal sympatie kolemjdoucích. Výjimkou byl jeden pán, který mi důrazně vysvětloval, jak žiju z podpory, jestli nemám nic lepšího na práci a zda mám zapotřebí takhle ze sebe dělat šaška. Někteří lidé prostě „všechno vědí“, co se dá dělat.

Protože v Praze příliš často nepobývám, s pomocí mapy v mobilu jsem úspěšně dorazil topograficky nejjednodušší cestou z Václavského náměstí na Kampu. Měl jsem štěstí, jeden pražský kamarád šel zřejmě z druhé strany a na Kampu se přes policejně zablokované centrum nedostal. Na místě už předváděli své cvičení příznivci hnutí Falun Gong a rozdávali informační brožurky. Přišli také Vietnamci s protestem proti militarizaci Jihočínského moře a proti vytlačování vietnamských rybářů z jejich tradičních lovišť. Potkal jsem také přátele z nakladatelství Avatar, kteří dlouhá léta neúnavně propagují tibetskou kulturu a zasazují se o práva Tibeťanů.

V rámci happeningu byl polit krvavě rudou barvou plakát s hlavou velkého vůdce Mao Ce-tunga. Zezadu všemu asistovali Číňané s mohutnými vlajkami Číny a s nějakými asi budovatelstvími hesly. Když se prostor zaplnil, atmosféra mezi odpůrci a příznivci návštěvy čínského prezidenta poněkud zhoustla. Oba tábory našťastí profesionálně oddělila policie. Pozitivně lze hodnotit především to, že policejní antony zakryly výhled na čínské transparenty.

Různí řečníci tlumočili rozhořčení nad současným kurzem naší zahraniční politiky, odklánějící se od důrazu na lidská práva a demokra-

Tibetská vlajka. (Foto commons.wikimedia.org/wiki/File:FreeTibetprotestWashington2006c.jpg?uselang=cs.)

ci, nad rezignací „oficiálních míst“ na sympatie k Tibetu. Nesměl chybět transparent s dalajlámou a Václavem Havlem. Po skončení shromáždění šel průvod účastníků demonstrace směrem na Hradčany.

Nádvoří před Hradem policie uzavřela, ačkoli zde úřady předtím schválily shromáždění příznivců Tibetu, organizované Martinem Bursíkem. Nic nesmělo ani náznakem narušit potěmkinovský obraz pročínské České republiky, ukazovaný na odiv vládcům asijské velmoci. Kamarád odešel na mši, kterou kousek dál – u svatého Salvátora – na památku obětí čínského totalitního režimu celebroid Tomáš Halík.

Plánované večerní shromáždění se nakonec se zpožděním uskutečnilo na Praze 6, v parku Maxe van der Stoela. Příjemnou atmosféru vytvářela kapela Zrní, za mikrofonem se vystřídali například Martin Bursík, Michael Kocáb, manželé Dagmar a Ivan Havlovi, Mikuláš Kroupa z organizace Post bellum nebo generální ředitel Národní galerie Jiří Fajt. K shromáždění promluvil a na kytaru zahrál také kněz Ladislav Heryán.

Chtěl bych poděkovat všem, kdo nejsou lhostejní k dění v naší zemi, kdo nejsou lhostejní k odkazu pozornosti vůči lidským právům, který nám zde zanechal prezident Václav Havel.

Liberecká obec unitářů

Rozhovor s duchovní Karolinou Sofií Kučerovou (KSK), předsedkyní Dagmar Večerníkovou (DV), tajemnicí Marcelou Prajzlerovou (MP) a hospodářkou Danou Janouškovou (DJ)

Logo Liberecké obce unitářů.

(Autorkami znaku jsou Pavla Vaňková a Pavla Víšková.)

Obraťme se prosím na začátku našeho rozhovoru trochu do historie, protože unitářství má v Liberci poměrně dlouhou tradici,¹ ačkoli obec je tu zatím velmi mladá. Jak to bylo, než jste se stali obcí?

1 Pozn. red: Unitářská skupina v Jablonci působila již od roku 1967 (po uvolnění politických poměrů v naší republice), ovšem tehdy pod hlavičkou NSČU, nikoli jako samostatná obec. Registrována byla jako kazatelská stanice. Místní unitáři se scházeli jednou za čtrnáct dní v neděli pod vedením předsedkyně Emilie Winklerové a jednatelky (a také kazatelky) Zdenky Podlipné. Z Prahy nejčastěji dojížděl laický duchovní Jiří Scheuffler. Programy jsou doloženy do roku 1975. (Archiv NSČU, kart. 6, Jablonec.) Prověrky, které se následně v normalizační době konaly, však zapříčinily ukončení činnosti prakticky všech laických i ordinovaných duchovních NSČU až na Dušana Kafku, který do Jablonce jedenkrát měsíčně dojížděl. Skupina tak tak přežívala. Od roku 1986 zde začal (již v pokročilém věku) působit v rozhovoru zmíněný Jiří Palka, který v mládí za studií v Praze navštěvoval unitářské programy, a dal rozvoji jabloneckého a libereckého unitářství nový impuls. Palka se roku 1990 stal laickým duchovním a ve vedení promluv se střídal s Dušanem Kafkou. Skupina v Jablonci se tehdy scházela každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci, v Liberci pak se stejnou periodicitou, jen liché neděle. V té době byl již Jablonec obcí s registrovanými dvaceti čtyřmi členy, z toho sedm s bydlištěm v Liberci, kde se programy konaly v knihovně Severočeského muzea. (Archiv NSČU, nečisl. kart. Osobní složky IV.)

KSK: Liberec nebyl až do roku 2015 nikdy samostatnou obcí, tou byl v historii Jablonec, v němž bylo i sídlo obce. Působil zde reverend Jiří Palka a ten s Jasoňem Havlínem a Svátou Zenklovou stáli u vzniku unitářské skupiny v Liberci.

MP: Když já jsem poprvé přišla do Unitarie, tak tam zrovna rev. Palka byl a končil své aktivní působení. Ani už neměl promluvu, jen se loučil. To je zhruba před dvanácti lety. Mne mezi unitáře poprvé pozvala právě Sváta Zenklová.

KSK: Ono je to komplikovanější, obec v Jablonci byla zrušena poté, co čeští unitáři vyhráli spor s Vladimírem Strejčkem, ale to bychom otevírali komplikovanou etapu historie NSČU a to je otázka spíše pro pamětníky. Liberecká skupina se pak scházela kontinuálně dál, ale už jen na přednášky. Chvilku působila pod Prahou, chvilku pod Plzní. Trvaleji se stal Liberec místní skupinou pražské obce v roce 2008 a programy zde tehdy vedl Jasoň Havlín. V Jablonci pak po rev. Palkovi pokračovala paní Jakouběová a vedla zdejší (sice už neunitářskou) skupinu dál.

Jak velká byla tehdejší liberecká skupina?

KSK: Ještě za Palky bylo v celé obci registrováno tak třicet až čtyřicet lidí (hlavně z Jablonce), ale pak se to redukovalo. Ovšem v Liberci byla stále možnost využívat prostory krajské knihovny, a tak zde malá skupina unitářů pokračovala v činnosti. Scházela se k přednáškám vždycky první úterý v měsíci. V té době měli Liberec na starosti pražští duchovní; tuším, že Petr Samojský.

A to už jsi tady, Marcelo, působila jako pas-torační asistentka, že?

MP: Ano. Nejvíce sem jezdil jako duchovní Petr, jednou měsíčně. Původně přednášky ale nebyly jen v knihovně. Tehdy to organizačně zajišťoval Jasoň Havlín, jednak domlouval ex-

**Ustavující
schůze
Liberecké obce
unitářů,
16. června 2015.**
(Foto Marcela
Prajzlerová.)

terní přednášející, jednak i ta místa. Scházeli jsme se například U Friče, nebo v muzeu. Nakonec jsme natrvalo zakotvili v knihovně, protože je to dobré a strategické místo. Je v centru města a bylo možné tam uveřejňovat na světelné tabuli informace o našem programu. Teď máme své programy inzerované i na webových stránkách knihovny, což je pro nás určitá reklama a lidé z řad veřejnosti si za ta léta zvykli do knihovny na unitářské programy chodit.

KSK: Z toho mám opravdu radost, protože do knihovny dnes chodí stabilní skupina, známe se a vím, jakým směrem mám přednášky zaměřit.

Častější programy v knihovně neplánujete?

MP: V současnosti ne, protože jsme vysledovali, že jednou měsíčně je optimální forma. A není to jen o penězích, protože náklady za nájemné jsou zde relativně malé.

Jak a kdy jste dospěli k přelomovému rozhodnutí stát se obcí?

KSK: Když jsem se stala duchovní v Teplicích, začala jsem jezdit jednou měsíčně i do Liberce. Časem jsme s místními členy zjistili, že bychom se chtěli vídat častěji a vyvstala otázka kde. Ideálně v prostoru příjemném, domáckém, někde, kam lidé rádi přijdou, když budeme něco pořádat.

A liberečtí za tebou, Sofie, jezdili i do Teplic, když jsi tam měla program?

MP: Když nastoupila Sofie do Unitarie jako duchovní, „přidělil“ Petr Sofii nám do Liberce s tím, že přednášky v knihovně nyní bude zajišťovat ona. Tím se naše spolupráce rozjela. Když se pak stala duchovní v Teplicích a když tehdy v Teplicích vznikala nová obec, řekli jsme si, což vyplynulo z logiky věci, že by stálo za to podpořit její rozvoj, a rozhodli se přejít jako místní skupina k nim. Ale nakonec naše začlenění pod obec Teplice nepřineslo nic zásadního, „Tepličtí“ nás dokonce jednou navštívili, ale v zásadě měli svůj plán, který se vzdálenější místní skupinou moc nepočítal, a tak jsme působili v podstatě odděleně.

KSK: A další problém byl, že když jsem se stala ordinovanou duchovní, 6. 6. 2013, už byla v Teplicích hodně problematická situace, moje spolupráce s obcí končila, a tak jsem byla nakonec ráda, že se můžu začít víc soustředit na Liberec. Vzdálenost mezi oběma městy byla náročná, navíc jsem v té době bydlela v Praze. Každý týden jezdit několikrát Teplice, Liberec, Praha tam a zpět bylo opravdu vyčerpávající. Jednou jsem v pondělí vyrazila do Teplic a zjistila jsem, že jsem na cestě do Liberce, kam jsem měla však jet až druhý den...

Květinová slavnost Liberecké obce unitářů, červen 2015. (Foto Jan Šrajer.)

Už tehdy jste přemýšleli, že byste se vytvořili samostatnou obec?

MP: Ano, protože se docela rozrostla naše členská základna a přemýšleli jsme o nových programech.

Kolik vás tehdy bylo?

MP: Kolem patnácti, to byl rok 2014. No a abychom všechny naše plánované aktivity zaštitili, usoudili jsme, že být obcí pro nás bude jednodušší. V něčem je to samozřejmě zase náročnější, ale nelitujeme!

Pak ještě nějaký čas trvalo, než jste dosáhli nutných dvaceti členů s krátkou epizodou působení pod Plzní, což bylo spíš účelové, abyste někam patřili, než se stanete obcí. Ovšem v podstatě se již od podzimu 2014 reálně počítalo s tím, že budete samostatní. Přišel loňský sněm a ustavení liberecké obce. Kolik jste tehdy měli členů?

KSK: Přesně třicet.

Měli jste výhodu, že jste již působili v tomto prostoru, který pro vás od podzimu pronajímala NSČU, a jistě jste měli nějaké plány, nějaké cíle. Jaké byly?

KSK: Myslím, že úplně na začátku jsme jas-

nou, konkrétně nalinkovanou představu neměli. Byli jsme šťastní, že jsme v tomto prostoru, on je totiž sám o sobě velmi pozitivní. A tak jsme na začátku řešili spíš praktické věci; že vymalujeme..., scházeli jsme se u nakupování a zařizování. Začátky byly také stmelovací, holky se samozřejmě mezi sebou znaly, jsou z Liberce, ale já jsem sem zatím jen dojížděla.

Jak často?

KSK: Jednou či dvakrát týdně. Konkrétní plánování programů pak začalo vyplývat až ze společného impulzu. Já jsem na začátku sice měla jistou představu, co by bylo prima dělat, aby se tu všichni cítili dobře, ale jasné plány jsem neměla a myslím, že to ani nejde. Nejdřív musí člověk lidi okolo sebe poznat a pochopit, co jim vyhovuje, co potřebují, nikoho do něčeho netlačit. Spíš citlivě rozlišit podstatné.

Takže ti skladba programů spíš přirozeně vyplývala z postupného poznávání skupiny?

KSK: Je to tak. Když se lidé rozhodnou spolu setkávat, naprosto konkrétní je jen to, že spolu chtějí něco dělat a sdílet. A je jedno, jestli společně malují prostor svého setkávání nebo jdou na procházku do lesa, do okolních kopců, nebo

diskutují na pro ně zásadní témata. Jsou spolu, protože se cítí dobře. Proces směřování někam nastává až potom.

Jaké byly tyto začátky z pohledu členů?

MP: Sofie má pravdu. My se vesměs známe z dob ještě před vstupem do Unitarie. Naše akce tedy vyplývají i ze společného zaměření. Vynikající je, že máme tento prostor, kde můžeme dělat i akce, které jsme dřív nemohli. Zde třeba máme už připravené nástroje na muzikoterapii, která se bude konat zítra.

KSK: Zrovna tento program začínáme dělat až teď, protože naše nová členka je muzikoterapeutka. A třeba o tom, že takový člověk u nás a s námi bude, by se mi před rokem ani nesnilo. Z toho jsem nadšená.

Ráda bych se zeptala také na váš znak, který jste si pro obec zvolili, a název Přístav pro vaši Unitarii?

KSK: Jako liberečtí unitáři jsme společnost lidí, kteří se setkávají ve společenství, protože jsme si duchovně blízcí a respektujeme „jinakost“ a osobitý výraz toho druhého. Naše Unitaria nám je domovem a přístavem, kde jsme každý z nás v pravdě osobností se svým vnějším i vnitřním výrazem a my sobě navzájem jsme si rodinou a oporou. Chceme se podporovat v úsilí o naplňování ideálu takového života, který ve svých etických principech shrnuje podstatu dobrého lidství a lásky – tvořivé harmonie, která nás utváří v lidský celek zodpovědný za život zde na zemi. Proto máme v našem Přístavu liberecké unitarie jako znak kotvu, která je současně přístavem i vyjádřením bezpečné plavby na širém moři. Na pozadí se z tohoto moře, symbolu mnohosti a plnosti vynořuje slunečnice, společný symbol českého unitářství. Kotva je nejen symbolem dobrého kotviště, ale její žluté světlo znamená maják, který ukazuje správný směr nám všem.

Vezměme prosím stav těsně poté, co jste se stali obcí, a nyní, tedy po zhruba tři čtvrtě roce. Můžete srovnat, kolik jste měli členů tehdy a teď, návštěvnost, programy...?

KSK: Členů máme jednatřicet, což je o dva víc než na začátku. A návštěvnost programů třeba v knihovně se podstatně zlepšila.

MP: Já to mohu porovnat ještě s dřívější dobou. Na přednášky tehdy docházelo kolem pěti lidí, i když jsem je kontaktovala telefonicky a zvala na přednášky osobně.

KSK: Třeba nyní už máme příznivce i z řady lidí, kteří navštěvují programy v knihovně a oni sami dělají i přednášky u nás, protože už se známe a strávili jsme za tu dobu společně nějaký čas.

MP: To, že se rozrostla členská základna, znamená, že se o nás víc lidí dozví. Zvou své přátele na přednášky a tak to postupně roste. Nyní lidé do knihovny přijdou, aniž bychom museli dělat příliš velkou propagaci. Přicházejí i z veřejnosti, okolo patnácti i více.

Tím se dostáváme ke skladbě vašich programů. Mě osobně Liberec zaujal tím, že má dost programů zaměřených řekněme na zdravý životní styl: sport, pohyb, přírodní medicína.... V nich je podle mého názoru duchovní charakter zastoupený trochu jinak než třeba v klasickém shromáždění, ale představuji si, že se u nich může výborně tmelit společenství a osobní vztahy, což je ohromně důležité. Tak se chci zeptat, proč je děláte a co je navštěvuje za typ lidí?

MP: To je tady v těch kopcích nutné, udržovat si kondici (smích).

KSK: My míváme shromáždění po těchto programech. Já to vidím tak, že je docela prima, když děláte nějakou pohybovou aktivitu, protože při ní proberete i spoustu věcí, které vás nenapadnou v okamžiku, kdy vedete klasické duchovní shromáždění. Smyslem je být spolu, sdílet spolu aktivně i volný čas.

To je, Sofie, tvůj nápad, nebo jsi tím vyhověla nějaké poptávce z řad členů?

KSK: To je naše společné CHCEME. Není to o tom, že Sofie řekne: „půjdem dělat tohle, to je správné“. Ale spíš tak, že přijde Dáša a řekne: „holky, pojďte si poslechnout něco o zdraví, protože ty pořád říkáš, že tě něco bolí“, nebo Marcela navrhne: „Nechcete chodit plavat?“ a tak.

DV: Třeba na mé přednášky Zelená poradna chodí i dost lidí zvenci, a když přijdou do našich prostor, tak třeba slyší o Unitarii poprvé. Zrovna nedávno jsem jedné takové paní vysvětlovala, kdo jsme, a ona se hned ptala, zda by mohla při-

První literární večer
Liberecké obce
unitářů, Dlouhý
Most, listopad 2015.
(Foto Jan Šrajer.)

jít i na jiné programy a najednou máme vážného zájemce o členství, který to zase může říct dál.

KSK: Je to vlastně přirozená reklama, která netluče na dveře, ale přítom funguje.

Dovedu si představit, že na Zelenou poradnu přijde hodně lidí zvenčí, protože to je ve společnosti dost poptávané téma, ale co třeba cvičení?

KSK: Cvičení jsou v zásadě také pro každého, ale ve skutečnosti jsme hodně limitováni kapacitou našich prostor.

MP: Řekněme tedy, že jsou spíš pro naše členy.

VD: No ale když se na ně někdo zeptá a projeví zájem přijít, tak samozřejmě také může, i takto můžeme získat nové členy.

Zase na druhou stranu, pokud je některá akce jen pro členy, tak to může být i způsob, jak váhavé podpořit v rozhodnutí se jimi stát.

VD: Přesně tak. Navíc k duchovnu se dá dobře dostat i třeba přes to cvičení. Každý má svou cestu jinudy.

Je nějaký program, který máte v plánu, ale zatím jste s ním nezačali?

KSK: Já jeden nosím v hlavě, ale ještě jsem přesně nevymyslela, jak ho realizovat. Mělo by to být něco podobného, jako je projekt celo-

unitářské mateřské školy. Třeba příměstské tábory s arteterapií, tvoření... Ale to je zatím opravdu v plenkách, prozradím, až bude správný čas.

A další věc: rádi bychom začali spolupracovat s místní charitou, která dělá pro lidi úžasné věci. Mimo jiné má v Liberci, Chrastavě a Hrádku nad Nisou tři azylové domy, jeden pro seniory a dva pro ženy. Chceme se zapojit do dobrovolnických prací, zkrátka spolupracovat s nimi na úrovni organizací. Na tyto aktivity mohou navazovat další včetně shánění grantů. Do toho máme chuť.

A co ten Jablonec, který jsi, Sofie, letmo zmínila už na začátku?

KSK: Tak to je v plánu pořád, já jsem tenhle záměr založit tam znovu místní skupinu neopustila. Ale po několika návštěvách Jablonce je mi jasné, že má původní představa, že bych tam mohla navázat na nějaké předchozí unitářské akce a třeba i začít s některými z bývalých členů, je pasé. Jedna paní tam sice ještě vede skupinu, ale po svém, jiným směrem, než jdeme my. Tudíž budeme muset začít opravdu na zelené louce. To chci ovšem zahájit až v září, jelikož teď se rozbíhá svatební sezona a já bych na to v nejbližších měsících neměla klid ani čas.

A začali jste naopak dělat něco, o co třeba nebyl zájem? Že jste si řekli: tak jsme to zkusili, ale veřejnost ani členové na to neslyší...

DJ: Takhle my to neděláme. Díky tomu, jak vytváříme programy dohromady, společně o tom debatujeme, je vždy jasné, že pokud se na něčem shodneme, tak je zároveň dána i základní skupina členů, která o ten program stojí.

KSK: Třeba literární večery. S tím jsme začali nedávno, jsou to příležitostné programy a od podzimu se konaly dva.

MP: Vymysleli jsme si je zase společně – pořadáme je u mě na chalupě, kde ostatně budeme již podruhé mít i květinovou slavnost a kde je přidaná hodnota zahrady, večer zapálíme oheň. Je to zase jiné. Jen je tam trochu náročnější doprava.

Nedávno jste začali jednou nový projekt, a to je časopis Unitářská mozaika. Můžete jej trochu představit?

KSK: Záměrem je spojit všechny tvůrčí lidi napříč unitářskými obcemi. Kamínky mozaiky jsme my sami a Unitářská mozaika má být prostor pro nalezení našeho „unitářského výrazu“. Mozaika nastavuje zrcadlo a ukazuje tvář. Jaký obraz uvidíme při pohledu do tohoto zrcadla? Přátelský obličej hledače pravdy nebo šklebící se grimasu otrávené negativity? A proto prosím, vás všechny, kdo se do zrcadla nebojíte podívat, pomozte nám na naší společné unitářské mozaice spolupracovat.

Ted se možná zeptám trochu genderově nekorektně, ale připadá mi, že se profilujete spíš jako ženská obec. Pletu se? Protože když sem vejdu, tak vidím ve všem obrazně řečeno ženskou ruku, v zařízení, v atmosféře a trochu asi i v těch programech.

KSK: Ten prostor ale působil dobře, už když jsem sem vešla poprvé a byl úplně prázdný.

MP: A například na přednáškách je více méně vyrovnaný stav mužů a žen a dokonce se i stalo, že jsme tam s Dášou byly jako ženy jen my dvě. Ovšem na druhou stranu v obci máme vlastně jen tři aktivní muže, takže ano, asi se to tak dá říct, jsme taková více méně ženská obec.

Jste s tím tři čtvrtě rokem spokojení? Je něco, co chcete dělat jinak? Vyhovují vám prostory, nebo se vám například dnes již zdají malé, byť místo je to úžasné...?

KSK: Ano, s místem jsi to vystihla přesně. Je to tu skvělé, ale na některý typ akcí poněkud malé.

Kolik se sem vejde lidí?

KSK: Tak třicet, ale pokud je tu akce, jejíž účinkující potřebují více místa, třeba divadlo, hudební vystoupení, pak je to opravdu stísněné a přeplněné. Ovšem kdybychom hledali větší, museli bychom kvůli ceně z centra, což také není dobré. Zatím to ale rozhodně nechceme opouštět, navíc jsme do toho vložili spoustu energie a práce.

Máte nějaké plány ohledně členské základny?

KSK: Já myslím, že nárůst může přinést nějaký nový projekt, například ta zmíněná spolupráce s charitou.

DV: Nebo když si dáme závazek, že se všechny vdáme... a hned budeme dvojnásobní! (Smích.)

MP: Ale vážněji, já mám za to, že není až tolik důležitá kvantita, ale aby k nám patřili lidé, kteří o to mají zájem, které to bude naplňovat. Tím nechci říct, že nechceme růst, ale že to nemusí být prioritou.

KSK: Já myslím, že není potřeba nafukovat obec v jedné lokalitě, ale spíš budovat přidružené „satelity“, protože když je obec moc velká, už trochu mizí možnost užšího kontaktu. Navíc menší skupina má čitelnější charakter, ve větší se to trochu rozplývá.

Takže bys spíš šla cestou mít více kompaktních, při sobě držících skupin, vázaných lokálně, které dohromady tvoří obec?

KSK: Přesně tak a myslím, že je to i praktičtější. Lépe se tvoří program na míru. V jiné skupině může být úplně odlišná práce než tady.

Ted se chci zeptat přítomných laických členek na jednu důležitou věc. Vaše duchovní se nedávno rozhodla pro poměrně zásadní krok: šla za svou obcí, přestěhovala se z Prahy do Liberce. Vnímáte změnu?

Oslava narozenin, únor 2016. (FotoJan Šrajer.)

DV: Je to lepší, jednoznačně lepší!

A v čem?

DV: Všechny jsme klidnější, Sofie není tak unavená, vystresovaná, my nemáme obavu, jak a kdy dojela, může s námi na spoustu akcí, na něž dřív nemohla. Nedávno jsme například byly společně v galerii.

MP: Může také mnohem lépe chodit například za nemocnými členy, může se jim časově přizpůsobit... Je to samozřejmě lepší v každém směru. Já osobně si toho moc cením a jsem opravdu ráda, že se Sofie přestěhovala.

A ty, Sofie, jak to vnímáš?

Liberec je NEJLEPŠÍ!

Je něco, co byste jako obec čekali, nebo chtěli od ústředí?

KSK: Rady. Pokud vymyslíme jakýkoli projekt, abychom mohli přijít a konzultovat to, zeptat se, jak postupovat, kam se obrátit, nechat si doporučit odborníky...

VD: Nápady. Zprostředkovávání nápadů odjinud, abychom se mohli inspirovat.

KSK: Klást větší důraz na přímou komunikaci mezi obcemi, pomáhat jí.

Rostliny a zvířátka v životě lidí

Milena Hosenseidlová

Dobrý den, milé děti,
s jarem všechno okolo nás rozkvétá a ti, kdo mají možnost vycestovat někam na venkov, kde ještě mají hospodářství se zvířaty, zde mohou vidět, jak se rodí mláďata. Jaro přináší do nového roku i nový život, přestože ten vychází z toho starého. Starý strom nově vykvétá a chystá své plody pro nový rok. Z loňských semen vyrostou nové rostlinky a ty v sobě nesou zase zárodky těch budoucích... A tak květiny, lidi a zvířátka, které teď na světě kolem sebe potkáváme, jsou takovým jedním očkem dlouhatánského řetízku. Jsou naší přítomností a my bychom měli tuto přítomnost řádně poznat a využít. Mnohé rostlinky nebo zvířátka se zapaly do paměti, staly se součástí dějin lidí. Růz-

né národy uctívají některou květinu nebo zvíře a vyprávějí si o nich legendy, které jsou již nyní součástí jejich historie.

Tak například Skotové uctívají bodlák. To prý proto, že kdysi, když ještě i dobyvatelé běhali bosí a chystali se zaútočit na Skoty, jeden z nich šlápl na bodlák, a to jej prozradilo, takže se dobyvačný útok povedlo Skotům odrazit. Irové zase uctívají trojlístek.

My Češi máme svůj národní strom. Jestlipak víte, který to je? Možná ani ne, protože v současné době jako by to ani nebylo důležité. Ale v naší historii sehrál významnou roli. Kdysi dávno uctívali naši předci ponejvíce dva stromy, dub a lípu. O zvláštních okolnostech s těmito stromy se můžeme i dočíst.

Ve starých řeckých bájích je pověst o tom, jak nejvyšší bůh Zeus vyrazil do světa, aby se podíval, jací jsou lidé. Všude, kam přišel, se ale setkával jen s odmítnutím a hrubostí. Nikdo vůči němu nebyl pohostinný. Přestože procházel bohatým krajem, ve kterém neměli lidé nouzi, všude jej odbývali, ať táhne pryč. Až došel k nejchudšímu domu, ve kterém žili Filemon a Baukis, dobří skromní manželé, kteří se velmi milovali. Také zde požádal o nocleh a ve-

Starobylý dub. (Foto www.commons.wikimedia.org/wiki/File:Alte_Eiche_in_der_Nahe_von_Warthe,_Boitzenburger_Land.jpg)

Lípa v květu. (Foto www.commonswikimedia.org/wiki/Category:Tilia_platyphyllos?uselang=cs.)

čeři, a i když byl jejich domek jen velmi prostý a měli jen jedinou husu, neváhali hosta na prahu přijmout i s jeho doprovodem. Hned se chystali připravit hostům to nejlepší, co měli, totiž tu husu. Vtom ale Zeus zasáhl. Byl dojat jejich vlídností a opravdovou zbožností, a o to více, že mezi ostatními obyvateli v kraji nenalezl nic než krutost a zvyk zahrnovat bohy výčitkami a opovržením. Aby zpupné chování potrestal, rozhodl se seslat na zemi ničivou potopu, avšak staříčké dobré manžele Filemona a Baukidu před ní zachránil a nevidaným způsobem je odměnil. Vyslyšel jejich přání a modlitbu, aby zemřeli současně. Když je pak po mnoha letech přemohla smrt, proměnili se ve dva stromy, dub a lípu, které tam pak bok po boku rostly.

A naši předkové právě tyto stromy uctívali, avšak dub se stal stromem vyzdvihovaným sousedními Germány. A místní lidé si zvolili naproti tomu právě lípu. Oba to jsou stromy dlouhověké, a tak se často stávají památnými. Hřmotný dub je hlavně symbolem síly. Lipové listy mají

tvar srdce a lípa, přestože také bývá rozložitá, je spíše stromem, který připomíná laskavost a srdečnost. Zajděte si přivonět do lipové aleje, když je v květu. To je sladkost... A nejen vůně, květy se používají i jako léčivo.

Lípa je zkrátka tak nějak líbeznější. Také se dostala do mnoha názvů. U nás ve městě je hostinec U stoleté lípy, v jižních Čechách najdeme Lipno, Lipnici a ještě mnohá další místa mají tento strom vrostlý do svého jména. Mnohou náves zdobí její rozložitá koruna.

Vracím se nyní k tomu řetízku: to největší a nejkrásnější očko, ve kterém byla lípa oslavována jako národní strom, je už za námi, ale to neznamená, že bychom na něj nenavazovali další očka řetízku. I to očko, ve kterém jsme dnes, je propojené řadou jiných s minulostí. A my máme možnost si krásu, slávu a úchvatnost lípy připomínat kdykoliv. Její listy nám pak mohou připomínat, že při našem každodenním zkoumání toho současného očka řetízku je třeba mít srdce na pravém místě.

Víra v pomoc boží

Milan Lustig

Většina věřících (tedy věřících v existenci Boha) věří, že když něco potřebují, tak jim k tomu pomůže Bůh, aniž by se o to nějak zvlášť zasloužili, snad až na to, že se k němu (zbožně) pomodlí, někteří (to hlavně v dřívějšku) přinesou nějakou oběť, ať už hmotnou nebo duchovní. Prosby o pomoc jsou ostatně obsaženy v různých modlitbách, jako například v snad u nás nejznámější: „Otče náš, [...] chléb náš vezdejší dej nám dnes...“. Platí to ovšem i věřících hlásících se k polyteistickým náboženstvím, kteří prosí o pomoc jednoho nebo více z jejich bohů a jsou u nich častější hmotné, ba i živé oběti.

Považuji za velmi nesprávné prosit o pomoc kohokoliv, tedy i Boha, a nepřičinit se sám o úspěch. Připomenu rčení, ne hloupé, které toto názorně dokresluje: „Pán Bůh nám dal ruce, abychom ho neobtěžovali s každou maličkostí.“ To v důsledku může vést k lenivosti a spoléhání se na pomoc druhých, ba až k pocitu některých lidí, že jim druzí musí pomoci v jejich nedostatku.

A skutečně znám lidi takového myšlení, byť se do nedostatku pravidelně dostávali nepřiměřeným utrácením, a to i například v herně, hned jak dostali peníze (sociální dávky). A mnohdy až agresivně vyžadovali „půjčku“, možná již předem s úmyslem ji nevrátit (protože snad nikdy,

Synagoga.

(Foto z archivu Židovské obce v Brně.)

co vím, nevraceli), od lidí s příjmem nižším, než měli oni sami. Někdy jde o lidi, kteří se domnívají, že ostatní mají vždy peníze a *musí* jim „půjčit“ (= dát!), kdykoli o to požádají.

Toto spoléhání se na pomoc boží (někdy i přímo její vyžadování) karikuje řada vtipů. Pro dokreslení si uveďme jeden krásný židovský: Khon a Icik stojí v synagoze a modlí se. Khon opakovaně prosí Hospodina, aby mu pomohl, aby mu to na burze vyšlo, že mu z výtěžku dá milion na opravu synagogy. Icik vedle opakovaně prosí Hospodina, aby mu dal sehnat tisíc korun, aby nakrmil své hladové děti. Khon najednou sáhne do kapsy a...: „Icik, tady maj tu tisícovku a jdou po svých a nerozptylujou mi Hospodina!“

Tvůrčí život / ČASOPIS ČESKÝCH UNITÁŘŮ / ročník 5, 2016, číslo 3

Vydává:

Náboženská společnost českých unitářů, Karlova 186/8, 110 00 Praha 1, IČ: 00460524.
Vychází 6x ročně.

Redakční rada:

PhDr. Jaroslava Dittrichová, Susan Goldberg, Petr Jirgl, ThDr. Karolina Sofia Kučerová, PhDr. Kristýna Ledererová Kolajová, PhDr. Radovan Lovčí, MgA. Miloš Mášík, Ing. Pavel Sedlák

Redakce:

Kristýna Ledererová Kolajová

Grafická úprava a sazba:

Pavel Bosák

Tisk:

ON tisk, s.r.o., Křesomyslova 384/17, 140 00 Praha 4

Kontakt:

kristyna-ledererova@unitaria.cz

Registrováno pod č. MK ČR E 20775.

ISSN 2336-1107

Za původnost a věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři. Obsah příspěvků nemusí souhlasit se stanoviskem vydavatele. Všechna práva k obsahu příspěvků náležejí autorům a jakékoli jejich další užívání musí být v souladu s autorským zákonem.

Obrázek na první straně obálky © Skypixel | Imagio.cz | Dreamstime.com.

Obrazky na třetí straně obálky © Archiv Obce unitářů v Ostravě.

Obrázek na čtvrté straně obálky © Gvdpro | Imagio.cz | Dreamstime.com.